

DABAS LIEGUMA “GAVIEZES ĀMUĻI” DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Dabas liegums atrodas Liepājas rajona Gaviezes pagastā
Plāns izstrādāts laika periodam no 2005. līdz 2015. gadam

Pasūtītājs:

VAS “Latvijas valsts meži” Dienvidkurzemes mežsaimniecība
/juridiskās personas nosaukums/

Izstrādātājs:

Latvijas Dabas fonds
/juridiskās personas nosaukums/

Baiba Strazdiņa

/plāna redaktore/

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Rīga
2004. gada decembris

SATURS

IEVADS	5
KOPSAVILKUMS	6
1. TERITORIJAS APRAKSTS	7
1.1. TERITORIJAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS	7
1.1.1. Latvijas likumdošana	7
1.1.2. Eiropas Savienības noteiktās saistības	9
1.1.3. Īpašuma tiesības	9
1.2. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU	10
1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas	10
1.2.2. Teritorijas funkcionālais zonējums	10
1.2.3. Teritorijas apsaimniekošanas infrastruktūra	10
1.2.4. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture	10
1.2.5. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums	12
1.2.5. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums	12
1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju	12
1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS	13
1.3.1. Klimats	13
1.3.2. Ģeoloģija ģeomorfoloģija	13
1.3.3. Augšnes	13
1.3.4. Hidroloģija	13
1.4. TERITORIJAS BIOĻOĢISKAIS RAKSTUROJUMS	14
1.4.1. Flora	14
1.4.2. Fauna	16
1.4.3. Biotopi	19
1.5. TERITORIJAS SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS	22
1.5.1. Teritorijas apdzīvotība	22
1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi	22
1.6. INFORMĀCIJAS AVOTI	23
2. TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS	24
2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	24
2.2. BIOTOPI KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	25
2.3. SUGAS KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	26
2.3.1. Flora	26
2.3.2. Fauna	27
2.4. VĒRTĪBU APKOPOJUMS	28
3. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI	29
3.1. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS IDEĀLAIS JEB ILGTERMIŅA MĒRĶIS	29
3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ĪSTERMIŅA MĒRĶI PLĀNĀ APSKATĪTĀJAM PLĀNOŠANAS PERIODAM	29
4. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI	30
4.1. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMU TABULA	30
4.2. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMU APRAKSTS	32
5. ZONĒJUMS UN INDIVIDUĀLIE NOTEIKUMI	38
5.1. ZONĒJUMS	38
5.2. INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMU PROJEKTS	38
6. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA	39
6.1. PLĀNA IEVIEŠANAS PRAKTISKIE ASPEKTI	39
6.2. PLĀNA ATJAUNOŠANA	39
6.3. NEPIECIEŠAMIE GROZĪJUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMOS	39
PIELIKUMI	40

1. pielikums. Dabas aizsardzības plāna izstrādes process
 - 1.1. pielikums. Informatīvās sanāksmes protokols
 - 1.2. pielikums. Rīkojums par plāna izstrādes uzraudzības grupas izveidi
 - 1.3. pielikums. Plāna izstrādes uzraudzības grupas 1. sanāksmes protokols
 - 1.4. pielikums. Plāna izstrādes uzraudzības grupas 2. sanāksmes protokols
 - 1.5. pielikums. Gaviezes pagasta padomes sēdes protokola izraksts
 - 1.6. pielikums. Plāna izstrādes uzraudzības grupas 3. sanāksmes protokols

2. pielikums. Vispārīga informācija par teritoriju
 - 2.1. pielikums. Dabas lieguma zemes īpašumu karte
 - 2.2. pielikums. Dabas lieguma robežas apraksts un shēma

3. pielikums. Teritorijas bioloģiskais raksturojums
 - 3.1. pielikums. Dabas lieguma teritorijā konstatēto reto un aizsargājamo sugu karte
 - 3.2. pielikums. Dabas lieguma teritorijā konstatēto putnu sugu saraksts
 - 3.3. pielikums. Dabas lieguma meža augšanas apstākļu tipi
 - 3.4. pielikums. Dabas lieguma mežaudžu plāns
 - 3.5. pielikums. Dabas lieguma meža taksācijas tabula
 - 3.6. pielikums. Dabas lieguma reto un aizsargājamo biotopu, bioloģiski vērtīgo mežaudžu karte

4. pielikums. Apsaimniekošanas pasākumi
 - 4.1. pielikums. Dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumu karte
 - 4.2. pielikums. Dabas lieguma mežaudžu apsaimniekošanas pasākumu tabula
 - 4.3. pielikums. Dabas lieguma robežas apraksts atbilstošs 1999. gada meža ierīcībai

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

DA pārvalde – Dabas aizsardzības pārvalde
DA plāns – Dabas aizsardzības plāns
DMB – Dabiskais meža biotops
DL – Dabas liegums
EP – Eiropas Padome
ES – Eiropas Savienība
ĪADT – Īpaši aizsargājamā dabas teritorija
LDF – Latvijas Dabas fonds
LR – Latvijas Republika
LSG – Latvijas Sarkanā grāmata
MK – Ministru kabinets
ML – Mikroliegums
NATURA 2000 – Eiropas nozīmes ĪADT tīkls
RVP – Reģionālā vides pārvalde
VAS "LVM" – Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts meži"
VidM – Vides ministrija
VMD – Valsts meža dienests
VZD – Valsts zemes dienests

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNĀ LIETOTO JĒDZIENU SKAIDROJUMS

Biotops – kāds noteikts Zemes virsas (sauszemes vai ūdens) nogabals ar samērā vienvērtīgiem vides apstākļiem.

Biotopu speciālistu sugas – sugas, kuru pastāvēšana atkarīga no noteikta biotopa.

Dabisks meža biotops – cilvēka saimnieciskās darbības neskarts meža nogabals.

Eitrofikācija – ūdens vai augsnes bagātināšanās ar augu barības vielām, kas ūdeņos veicina ūdens organismu vairošanos un ūdenstilpu aizaugšanu, bet sauszemē sugu sastāva maiņu.

Fauna – vēsturiski izveidojies dzīvnieku sugu komplekss kādā noteiktā teritorijā.

Flora – vēsturiski izveidojies augu sugu kopums kādā noteiktā teritorijā.

Indikatoraugi – sugas, kuru bioloģiskais cikls norāda uz noteikta meža struktūru vai procesu nepārtrauktību (kontinuitāti), kuras ir pietiekami viegli atpazīt dabā, jūtīgi reaģē uz biotopa nevēlamām pārmaiņām, nav pārāk retas sugai piemērotās izplatības vietās un sniedz pastarpinātu informāciju par līdzīgām sugām, kas atkarīgas no līdzīgiem mikrovides apstākļiem vai substrātiem mežā.

Monitoringi – sistemātisku vides stāvokļa novērojumu veikšana, lai konstatētu un novērtētu pārmaiņas, ko izraisa dabas procesi vai cilvēku saimniecisko darbību ietekme, efektīvi plānotu un kontrolētu vides aizsardzības pasākumus.

IEVADS

Dabas liegums "Gaviezes āmuļi" atrodas Liepājas rajona Gaviezes pagastā. Liegums ietver Liepājas virsmežniecības Grobiņas mežniecības 94. un 95. kvartālu. Lieguma platība – 105 ha.

Dabas liegums dibināts 1977. gadā baltā āmuļa *Viscum album* aizsardzībai. Iekļauts Vides ministra 2004. gada 13. aprīlī apstiprinātajā potenciālo Eiropas Savienības aizsargājamo teritoriju *NATURA 2000* vietu sarakstā (Vides ministra rīkojums Nr. 102.).

Dabas lieguma "Gaviezes āmuļi" dabas aizsardzības plāna izstrāde ir VAS "Latvijas Valsts meži" Dienvidkurzemes mežsaimniecības pasūtījums. Plāna izstrādātājs ir Latvijas Dabas fonds. Plāns tiek izstrādāts atbilstoši Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (tagad Vides ministrija) 2002. gada 4. jūlija rīkojumam Nr. 120. "Par ieteikumiem dabas aizsardzības plānu izstrādāšanai". Plāna izstrādi pārrauga Vides ministrijai pakļautā Dabas aizsardzības pārvalde.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmā no 2004. gada maija līdz decembrim. Plāna izstrādes gaitā apkopota literatūras avotos un projektu atskaitēs pieejamā informācija par lieguma dabas vērtībām, kā arī veiktas teritorijas inventarizācijas dabā.

Teritorijas apsekošanā un plāna izstrādē ir piedalījušies sekojoši eksperti:

Andris Čeirāns (Latvijas Vides aģentūra, abinieku eksperts);

Monika Jansone (Liepājas virsmežniecība, meža biotopu eksperts);

Ivars Kabucis (Latvijas Dabas fonds, augu un biotopu eksperts);

Oskars Keišs (Latvijas Dabas fonds, putnu eksperts);

Baiba Strazdiņa (Latvijas Dabas fonds, plāna redaktors, kartogrāfs);

Andris Vaiders (Latvijas Dabas fonds, bezmugurkaulnieku eksperts).

Plānam pievienoto kartogrāfisko materiālu sagatavošanā izmantoti LR Valsts zemes dienesta un VAS "Latvijas valsts meži" Dienvidkurzemes mežsaimniecības materiāli.

2004. gada 11. jūnijā Latvijas dabas fonds Gaviezes pagasta padomē organizēja informatīvu sanākumi, lai pašvaldības un lieguma apsaimniekošanā un uzraudzībā iesaistīto organizāciju pārstāvjus, kā arī citus interesentus informētu par uzsākto plānošanas procesu un aicinātu plānošanas procesā līdzdarboties (dalībnieku saraksts un protokols 1.1. pielikumā). Sanāksmes laikā tika izveidota dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupa, kurā iekļauti Gaviezes pašvaldības, VAS "Latvijas Valsts meži" Dienvidkurzemes mežsaimniecības, Valsts meža dienesta Liepājas virsmežniecības, Liepājas Reģionālās vides pārvaldes un Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvji (uzraudzības grupas izveidošanas rīkojums – 1.2. pielikumā).

Pirmā uzraudzības grupas sanāksme notika 31. augustā. Tās laikā uzraudzības grupas dalībnieki tika iepazīstināti ar teritorijas apsekojumu rezultātiem, apspriesti potenciālie lieguma apsaimniekošanas pasākumi. Otrā sanāksme notika 8. novembrī. Tajā tika apspriesta dabas aizsardzības plāna 1. redakcija. Sanāksmju dalībnieku saraksti un protokoli pievienoti plāna 1.3. un 1.4. pielikumā.

Dabas aizsardzības plāns tika apstiprināts 25. novembra Gaviezes pagasta padomes sēdē un pēdējā uzraudzības grupas sanāksmē, kura notika 2. decembrī. Pagasta padomes sēdes protokola izraksts un pēdējās uzraudzības grupas sanāksmes protokols pievienots plāna 1.5. un 1.6. pielikumā.

KOPSAVILKUMS

Dabas lieguma "Gaviezes āmuļi" dabas aizsardzības plānā apkopota vispusīga informācija par teritorijas vērtībām un tās ietekmējošajiem faktoriem, izvirzīti teritorijas saglabāšanas un apsaimniekošanas mērķi, ieteikti pasākumi, kuri veicami šo mērķu sasniegšanai.

Dabas liegums "Gaviezes āmuļi" ir Latvijas īpaši aizsargājamā dabas teritorija, kura atrodas Liepājas rajona Gaviezes pagastā (1. att. 11. lpp.). Valsts aizsardzībā teritorija atrodas jau kopš 1977. gada. Liegums izveidots Latvijā retas un aizsargājamas sugas baltais āmulis *Viscum album* aizsardzības nodrošināšanai. Liegums ietver 105 ha valstij piederošas meža zemes, kuras apsaimnieko VAS "Latvijas valsts meži" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Galvenās lieguma bioloģiskās vērtības saistās ar vecajiem platlapju mežiem un tos pavadošām augu un dzīvnieku sugām. Bioloģiski vecās mežaudzes atbilst gan dabisko mežu biotopu kritērijiem, gan Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamiem biotopiem. Pateicoties šim mežaudzēm, liegums iekļauts potenciālajā Eiropas Savienības aizsargājamo dabas teritoriju *NATURA* 2000 vietu sarakstā. Sīkāk par lieguma dabas vērtībām skatīt plāna 1.4. nodaļā.

Dabas aizsardzības plānā izvirzītie ilgtermiņa mērķi vērsti uz dabas lieguma dabas vērtību saglabāšanu, nodrošinot atbilstošu teritorijas apsaimniekošanu un uzraudzību (3.1. nodaļa). Teritorijas īstermiņa mērķi plānošanas periodam (2005. – 2015. gads) vērsti uz dabisko mežu biotopu, platlapju mežu un tiem raksturīgo sugu, jo īpaši balto āmuļu, saglabāšanu, apsaimniekošanas pasākumu un reto un aizsargājamo sugu stāvokļa monitoringu, balto āmuļu ekoloģijas izpēti un sabiedrības informēšanu (3.2. nodaļa).

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, veikta apsaimniekošanas pasākumu plānošana. Pasākumi, atbilstoši izvirzītajiem teritorijas apsaimniekošanas mērķiem, iedalīti piecās tematiskās grupās: biotopu apsaimniekošana, monitorings, izpēte, sabiedrības informēšana un organizatoriskie pasākumi. Kā prioritāri apsaimniekošanas pasākumi izvirzīti biotopu apsaimniekošanas pasākumi – bioloģiski veco mežaudžu saglabāšana, jaunāko mežaudžu retināšana un stīgu uzturēšana. Detalizētu apsaimniekošanas pasākumu aprakstu skatīt plāna 4. nodaļā.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 10 gadus ilgam laika periodam. Plāna izstrādes gaitā sagatavots jauns lieguma robežas apraksts un shēma (4.3. pielikums) un individuālo apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumu projekts (5.2. nodaļa). Lieguma teritorija nav iedalīta funkcionālās zonās.

1. TERITORIJAS APRAKSTS

1.1. TERITORIJAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS

Dabas liegums "Gaviezes āmuļi" ir viena no Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (turpmāk – ĪADT). Tai ir saistoši Latvijas Republikas (turpmāk – LR) likumdošanas akti, kas regulē ĪADT aizsardzību un izmantošanu, kā arī normatīvie akti, kas regulē dabas liegumā (turpmāk – DL) veicamās saimnieciskās darbības un DL teritorijā esošo biotopu izmantošanu.

Būtiskākie no DL apsaimniekošanu un izmantošanu ietekmējošajiem likumdošanas aktiem uzskaitīti tālākajās nodaļās. Ar pilniem likumu un Ministru kabineta (turpmāk - MK) noteikumu tekstiem varat iepazīties laikraksta "Latvijas Vēstnesis" numuros, Vides un Zemkopības ministriju interneta mājas lapās (interneta adreses norādītas plāna 1.6. nodaļā).

1.1.1. Latvijas likumdošana

Vides un dabas aizsardzība

LR Likums "Par vides aizsardzību" (06.08.1991., grozījumi 10.01.1997., 22.05.1997., 20.06.2000., 20.12.2001., 24.10.2002., 15.05.2003. un 07.04.2004^{*}) nosaka resursu ilgtspējīgu izmantošanu, Valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību institūciju kompetenci vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, LR iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi, iedzīvotāju pienākumus vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā. Likums nosaka sabiedrības tiesības saņemt informāciju par vidi un piedalīties ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

LR Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (02.03.1993., grozījumi 05.08.1997., 30.10.1997., 28.02.2002., 12.12.2002., 20.11.2003.) definē ĪADT kategorijas, zemes īpašnieku un lietotāju pienākumus, nosaka to pārvaldes, kontroles kārtību, nepieciešamību tām izstrādāt dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

MK noteikumi Nr. 212. "Noteikumi par dabas liegumiem" (15.06.1999., grozījumi 26.06.2001., 21.10.2003., 08.04.2004.) nosaka teritorijas, kurām piešķirts DL statuss. Noteikumu pielikumos iekļauti DL, t.sk. DL "Gaviezes āmuļi", robežu apraksti un shēmas.

MK noteikumi Nr. 415. "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (22.07.2003., grozījumi 26.10.2004.) nosaka ĪADT vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, pieļaujamo un aizliegtu darbību veidus tajās.

Vides ministra rīkojums Nr. 120 "Par ieteikumiem dabas aizsardzības plānu izstrādāšanā" (04.07.2002.). Nosaka, kā izstrādājami dabas aizsardzības plāni (turpmāk – DA plāni), lai nodrošinātu vienotu ĪADT DA plānu izstrādāšanas, apspriešanas un atjaunošanas kārtību. Rīkojumā noteikts arī DA plāna saturs un izstrādes procedūra.

MK noteikumi Nr. 199. "Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkla (NATURA 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā" (28.05.2002.) nosaka kritērijus, kas piemērojami NATURA 2000 aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanai Latvijā.

Vides ministra rīkojums Nr. 102. "NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju saraksts" (13.04.2004.) nosaka Latvijas ĪADT, kuras iekļautas potenciālajā NATURA 2000 vietu sarakstā. Sarakstā iekļauts arī DL "Gaviezes āmuļi".

Sugu un biotopu aizsardzība

LR "Sugu un biotopu aizsardzības likums" (16.03.2000.) regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu. Likums nosaka valsts pārvaldes institūciju kompetenci, un zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, definē sugu un biotopu labvēlīgu aizsardzības statusu, nosaka aizliegtās darbības ar īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī sugu iegūšanas vai traucēšanas noteikumus. Papildus likums nosaka sugu un biotopu aizsardzības plānu izstrādāšanas nosacījumus, kā arī nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

^{*} Šeit un turpmāk likumdošanas akta pieņemšanas datums Saeimā vai Ministru Kabinētā.

MK noteikumi Nr. 396. "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" (14.11.2000.) nosaka sugu sarakstu, kurā iekļautas apdraudētas, izzūdošas vai retas sugas, vai arī sugas, kuras apdzīvo specifiskus biotopus, un, kuri atrodas īpašā valsts aizsardzībā. Noteikumu 1. pielikumā noteiktas īpaši aizsargājamās sugas, noteikumu 2. pielikumā – ierobežoti izmantojamās sugas, uz kurām attiecas atvieglotāki sugu indivīdu iegūšanas noteikumi.

MK noteikumi Nr. 421. "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" (05.12.2000.) nosaka biotopu sarakstu, kurā iekļauti apdraudēti, izzūdoši vai reti biotopi, un, kuri atrodas īpašā valsts aizsardzībā.

MK noteikumi Nr. 45. "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi" (30.01.2001.) nosaka mikroliegumu (turpmāk – ML) izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību. Īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām veidojami ML norādītas noteikumu 1. pielikumā. Īpaši aizsargājamās putnu sugas, kurām veidojami ML un šo sugu ML platība noteikta noteikumu 2. pielikumā.

Zemkopības ministrijas instrukcija Nr. 7. "Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika" (09.11.2001.) nosaka metodiku, pēc kuras izvērtē biotopus ML izveidei meža zemēs.

MK noteikumi Nr. 117. "Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu" (13.03.2001) nosaka zaudējumu atlīdzināšanas kārtību un atlīdzības lielumu par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

Mežs

LR "Meža likums" (24.02.2000., grozījumi 13.03.2003.). Likuma mērķis ir regulēt visu Latvijas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem garantējot vienādas tiesības, īpašumtiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus.

MK noteikumi Nr. 189. "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" (08.05.2001., grozījumi 26.02.2002.) nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā, kā arī saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā.

MK noteikumi Nr. 152. "Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" (09.04.2002.) nosaka galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus, cirsmu izveidošanas kārtību, koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

Medības

LR "Medību likums" (08.07.2003.) nosaka medību saimniecību pamatnoteikumus, t.sk., medību un medību saimniecības organizēšanu dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos ĪADT.

MK noteikumi Nr. 760. "Medību noteikumi" (23.12.2003., grozījumi 23.03.2004.) nosaka medijamo dzīvnieku sugas, to medību termiņus, kā arī gadījumus kādos medības iespējamas ārpus medību termiņiem.

Teritoriju plānojumi

LR "Teritorijas attīstības plānošanas likums" (15.10.1998.). Likuma mērķis ir nodrošināt teritorijas attīstības plānošanas sistēmas izveidošanu, kas veicinātu tās ilgtspējīgu attīstību valstī.

MK noteikumi Nr. 423. "Noteikumi par teritorijas plānojumiem" (05.12.2000., grozījumi 31.07.2001.) nosaka teritorijas plānojumu izstrādāšanas, saskaņošanas, spēkā stāšanās, apturēšanas, grozīšanas, sabiedriskās apspriešanas un pārraudzības kārtību, kā arī nacionālā līmeņa teritorijas attīstības plāna saistošās daļas.

MK noteikumi Nr. 34. "Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi" (13.01.2004.) nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma un detālplānojuma sastāvdaļas, to sagatavošanas, sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, likumības izvērtēšanas, pārraudzības un darbības apturēšanas kārtību, kā arī vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma grozīšanas kārtību.

1.1.2. Eiropas Savienības noteiktās saistības

Eiropas Padomes direktīvas

Eiropas Padomes (turpmāk – EP) 92/43/EEC direktīva "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" (turpmāk – Biotopu direktīva). Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīvas I pielikumā iekļauti biotopi un II pielikumā iekļautas augu un dzīvnieku sugas, kuras atrodas kopienas interešu sfērā, un kurām, saskaņā ar šīs direktīvas 4. paragrāfu, katrai Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstij ir jānosaka aizsargājamās dabas teritorijas - *NATURA* 2000 vietas, kuras ir svarīgas šo biotopu un sugu aizsardzībai dotajā valstī un tajās jānodrošina šo biotopu un sugu labvēlīgs aizsardzības statuss, jeb šo sugu populāciju stabilitāte un biotopu pietiekama platība raksturīgajos biogeogrāfiskajos reģionos.

EP 74/409/EEC direktīva "Par savvaļas putnu aizsardzību" (turpmāk – Putnu direktīva). Direktīvas mērķis ir veicināt visu dalībvalstīs sastopamo savvaļas putnu sugu aizsardzību. Direktīvas I pielikumā iekļautas sugas, kuras atrodas kopienas interešu sfērā, un, kurām saskaņā ar šīs direktīvas 4. paragrāfu, katrai ES dalībvalstij jāpieņem īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, t.sk., jānosaka aizsargājamās dabas teritorijas - *NATURA* 2000 vietas.

Konvencijas

Bernes konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "**Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu**" (17.12.1996). Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību.

Bonnas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "**Par 1979. gada Bonnas Konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību**" (11.03.1999). Konvencijas mērķis ir migrējošo sugu aizsardzība, šo sugu izplatības areāla valstu sadarbības veicināšana sugu un to dzīves vides saglabāšanai, sevišķu uzmanību veltot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs.

Orhūsas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "**Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem**" (18.04.2002.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, t.sk. pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

1.1.3. Īpašuma tiesības

Visa lieguma teritorija atrodas uz Valsts meža fonda zemes (kadastra Nr. 64560020036). Lieguma zemes īpašumu karte pievienota plāna 2.1. pielikumā. Lieguma apsaimniekotājs ir Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts meži" Dienvidkurzemes mežsaimniecība (turpmāk – VAS "LVM").

1.2. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU

1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas

Dabas liegums "Gaviezes āmuļi" atrodas Liepājas rajona Gaviezes pagastā, ~ 3 km uz ziemeļaustrumiem no Gaviezes, nepilna kilometra attālumā no Grobiņas - Priekules šosejas. Ar šoseju liegumu savieno grantēts ceļš (1. attēls 11. lpp.).

Liegums ietver Liepājas virsmežniecības Grobiņas mežniecības "Mazā meža" masīva 94. un 95. kvartālu (pēc 1999. gada meža ierīcības). Kopējā platība – 105 ha. Lieguma centra koordinātas - X 335809 Y 6266635 Latvijas koordinātu sistēmā LKS-92.

Lieguma robeža noteikta 15.06.1999. MK not. Nr. 212. (2.2. pielikums). Spēkā esošais lieguma robežas apraksts atbilst 1988. gada meža ierīcībai.

1.2.2. Teritorijas funkcionālais zonējums

Dabas liegumam nav izstrādāts teritorijas dalījums zonās.

1.2.3. Teritorijas apsaimniekošanas infrastruktūra

Par dabas lieguma "Gaviezes āmuļi" apsaimniekošanu atbildīgs ir zemes lietotājs¹. Lieguma pārvaldi realizē Liepājas rajona Gaviezes pagasta pašvaldība². Teritorijas pārvaldi koordinē Vides ministrijai (turpmāk – VidM) pakļautā Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk - DA pārvalde). DA pārvalde arī pārrauga DA plānu izstrādi un veicina to ieviešanu ĪADT, kuru pārvaldei nav izveidota sava administrācija³.

DL aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas valsts kontroli īsteno Reģionālās vides pārvaldes Liepājas nodaļa (turpmāk – RVP) un Vides valsts inspekcija⁴.

Valsts meža dienesta Liepājas virsmežniecības Grobiņas mežniecība (turpmāk – VMD) uzrauga normatīvo aktu, kuri regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ievērošanu, kā arī realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai⁵.

1.2.4. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Dabas liegums dibināts 1977. gadā Latvijā reti sastopamā baltā āmuļa *Viscum album* aizsardzības nodrošināšanai. Pateicoties "Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" projekta (turpmāk – EMERALD projekts) laikā liegumā konstatētajiem ES aizsargājamiem vecu ozolu mežu un jauktu platlapju mežu biotopiem, liegums ar 2004. gada 13. aprīļa Vides ministra rīkojumu iekļauts potenciālo ES aizsargājamo dabas teritoriju NATURA 2000 vietu sarakstā.

Baltais āmulis valsts aizsardzībā atrodas kopš 1957. gada. Tas iekļauts arī turpmākajos ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu apstiprinātos aizsargājamo augu sugu sarakstos, kā arī LR MK apstiprinātajā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā.

Dabas lieguma teritorijā nekādi ar sugu un biotopu aizsardzību un apsaimniekošanu saistīti pasākumi, ja neskaita stigu un grāvju malu kopšanu, nav veikti. Lieguma rietumu malā 70. – 80. gados bijusi ierīkota MRS mednieku kolektīva atpūtas vieta, taču līdz mūsdienām tā nav saglabājusies.

Teritoriju ilgstoši klājis mežs. Spriežot pēc teritorijas nogabalu konfigurācijas un mežaudžu struktūras, līdz 20. gs. 60. gadiem teritorijā veikta intensīva meža izmantošana. Kopš lieguma dibināšanas teritorijā praktiski netiek veikta nekāda saimnieciskā darbība. Teritorija periodiski tiek izmantota pastaigām, medībām, u.tml. aktivitātēm.

¹ MK not. 415. "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" – 6. pants

² LR likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" – 25. pants

³ Vides ministra rīkojums Nr. 80. "Par Dabas aizsardzības pārvaldes nolikumu" (06.05.2002.)

⁴ LR likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" – 27. pants

⁵ LR "Meža likums" – 1. daļas 2. punkts

1.2.5. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums

Dabas lieguma teritorijā kultūrvēsturiski pieminekļi neatrodas.

Lieguma ZR daļā meža vidū uzstādīta piemiņas zīme – balts krusts nacionālajiem partizāniem to ielenkšanas un nošaušanas vietā.

1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju

Dabas aizsardzības plāna izstrādē tika izmantoti mežaudžu plāni, meža daļplāni, zemes kadastra kartes, ortofoto un topogrāfiskās kartes. Informācija par izmantoto kartogrāfisko materiālu apkopota 1. tabulā.

1. tabula

Plāna izstrādes gaitā izmantotais kartogrāfiskais materiāls		
Karšu veids	Mērogs	Gads
LR VZD ortofoto	1:10 000	1995
PSRS Ģenerālštāba topogrāfiskās kartes ¹	1:10 000	1970 - 1980
Latvijas armijas Galvenā štāba Ģeodēzijas un topogrāfijas daļas topogrāfiskā karte ²	1:75 000	1926
LR VZD zemes kadastra karte	1:10 000	2003 ³
LR VAS "LVM" mežaudžu plāns	1:10 000	1999
LR VAS "LVM" meža daļplāns	1:10 000	1999

Par LR Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) ortofoto un kadastra datu izmantošanu Latvijas Dabas fonds (turpmāk – LDF) ar DA pārvaldi noslēdzis apakšlīgumu (līguma Nr. 38/2004), kurā atrunāti DA pārvaldes rīcībā esošo LR VZD datu izmantošanas noteikumi.

¹ Izmantoto karšu lapu nomenklatūra – c-50-016-2-3-4c; c-50-016-2-4-3c. Karšu lapas pieejamas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Latvijas Universitātes bibliotēkā, LR VZD. Karšu lapas elektroniskā veidā pieejamas LR VZD un SIA "ĢIS projekts".

² Karšu lapas pieejamas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

³ Plāna izstrādē izmantoti kadastra dati, kuri atbilst kadastra situācijai uz 2003. gada 1. jūliju.

1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS

1.3.1. Klimats

Dabas lieguma teritorija atrodas uz Kurzemes augstienes un Piejūras zemienes klimatiskā rajona robežas. Klimats mēreni silts un vidēji mitrs. Baltijas jūras tuvums nosaka palielinātu nokrišņu daudzumu, samazinātas gaisa temperatūras svārstības, garāku veģetācijas un bezsala periodu (Kalniņa, 1995).

Nokrišņi vairāk nekā 800 mm gadā. Janvāra vidējā temperatūra -4°C , jūlija - $+17^{\circ}\text{C}$. Bezsala periods ~ 160 dienu. Veģetācijas periods aptuveni 200 – 220 dienu (Strautnieks, 1998.).

1.3.2. Ģeoloģija ģeomorfoloģija

Dabas liegums atrodas Rietumkursas augstienes dienvidrietumu nogāzē, Vārtajas viļņotā līdzenuma Tadaikū morēnas paugurvaļņa rietumu nogāzē. Morfoloģiski Vārtajas līdzenums vairāk atbilst zemienei un pārejas joslai starp Rietumkursas augstieni un Piejūras zemieni. Tas ir plašs, lēzens nolaidenums, kas reljefā vērojams kā viļņoti pamatmorēnas līdzenumi, zemas un lēzenas pauguraines un paugurvaļņi (Strautnieks, 1998.).

Lieguma virsma ir vāji viļņota ar kopējo kritumu DR virzienā. Virsmas augstums lieguma dienvidrietumu stūrī ir 38 m v.j.l., ziemeļaustrumu – 59 m v.j.l. Kaut lieguma virsmas reljefs ir neizteikts, tajā tomēr vērojami nelieli pacēlumi un iepakas, kas nosaka teritorijas augāja un mitruma režīma atšķirības.

Kvartāra nogulumu biezums Tadaikū paugurvalni variē no 20 līdz 40 m, līdz ar to pamatiežu ietekme uz lieguma teritoriju ietekmējošiem procesiem ir niecīga. Kvartāra nogulumus veido priekšpēdējā (Kurzemes) apledošanas morēnas zilganpelēkais vai zaļganpelēkais smilšmāls, ledāja kušanas ūdeņu nogulumu un pēdējā (Latvijas) apledošanas sarkanbrūnā morēna. Kvartāra nogulumu virsējo slāni, kā arī augsnes cilmiezi veido Latvijas apledošanas akmeņainā smilšmāla un mālsmilts morēna (Strautnieks, 1998.).

1.3.3. Augsnes

Lieguma teritorijā sastopamas velēnpodzolaugsnes reljefa paaugstinājumos un pseidoglejotās augsnes reljefa pazeminājumos uz bezkarbonātiska, akmeņaina smilšmāla un mālsmilts cilmieža (Krūmiņš, 1999.).

1.3.4. Hidroloģija

Dabas liegums atrodas Otanķes baseinā, Liepājas ezera lielbaseinā. Dabas lieguma teritoriju nesaposmo ne upes, ne ezeri. Lieguma dienvidu daļā vairāki nelieli strautiņi.

Liegumu austrumu – rietumu virziena šķērso grāvis. Grāvji stiepjas arī gar lieguma rietumu, dienvidu malu un ~ 100 m garu austrumu malas posmu. Līdz ar ceļa izbūvi 2004. gadā, grāvis izrakts paralēli lieguma ziemeļu robežai, otrpus lieguma robežas stigas (skat. 1. att. 11. lpp.). Grāvji ir sekli, maz ūdens periodos izžūstoši, ar tekošu ūdeni pavasaros un rudenos. Vienīgi lieguma dienvid malu norobežojošais grāvis ir dziļš, neizžūstošs, ar seklu, tekošu ūdeni, bez augāja tā gultnē. Grāvju, kā arī gruntsūdens notece ir dienvidrietumu virzienā.

Uz lieguma ziemeļaustrumu robežas atrodas neliels, sekls meža dīķis (20 - 30 m diametrā). Dīķis ir ar mālainu gultni, bagātu makrofītu veģetāciju, pārmitriem un krūmiem aizaugušiem krastiem.

Tā kā mālainais cilmiezis nosaka palēninātu ūdens apmaiņu, lieguma teritorijā samērā daudz nelielas lāmas, mitras un pārmitras iepakas.

1.4. TERITORIJAS BIOĻĢISKAIS RAKSTUROJUMS

1.4.1. Flora

20. gs. 70. gadu beigās, pētot baltā āmuļa *Viscum album* izplatību Latvijā, dabas lieguma teritoriju apsekoja M. Kagaine un I. Riekstiņš. Pētījuma rezultāti publicēti Latvijas PSR dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības izdevumā "Latvijas PSR floras aizsardzības aktuālās problēmas" (Kagaine, 1981) un Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevumā "Baltijas reģiona botāniskie dārzi" (Riekstiņš, 1980). Pētījumu ietvaros uzskaitīti lieguma āmuļu krūmi un koki, uz kuriem āmuļi parazitē.

20. gs. 80. gadu sākumā lieguma floru pētīja Ģ. Gavrilova un M. Laiviņš. Ar pētījuma rezultātiem var iepazīties Latvijas Zinātņu akadēmijas izdevumā "Botāniskie liegumi" (Gavrilova, Laiviņš, 1992). Rakstā analizēts lieguma teritorijā konstatēto sugu sastāvs, publicēts pilns liegumā konstatēto sugu saraksts.

2002. gada jūlijā teritorija apsekota *EMERALD* projekta ietvaros. Projekta laikā noteikta EP Biotopu direktīvas 1. pielikumā iekļauto biotopu un 2. pielikumā iekļauto sugu klātbūtne lieguma teritorijā.

2003. gadā āmuļu izplatību Kurzemē pētījis M. Laiviņš. Pētījuma ietvaros apkopota Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta, Bioloģijas fakultātes un Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes herbārijos, kā arī literatūras avotos pieejamie dati, pētnieku sniegtā npublicētā informācija, Gaviezes pagasta muzejā apkopotā informācija un autora veiktie novērojumi. Pētījuma ietvaros sagatavota āmuļu izplatības karte, apkopota informācija par āmuļu saimniekkokiem (Laiviņš, 2003). Āmuļu izplatība lieguma teritorijā pētījuma laikā netika noteikta.

Kaut lieguma flora un atsevišķu augu sugu izplatība inventarizēta vairākkārt, informācija par lieguma floru vērtējama kā nepilnīga. Kopš Ģ. Gavrilovas un M. Laiviņa pētījumiem pagājuši vairāk nekā 20 gadi. Āmuļu izplatība lieguma teritorijā pēdējo reizi vērtēta vēl senāk. *EMERALD* projekta laikā teritorija apsekota ar citu mērķi un izmantojot citu metodiku. Iepriekš veikto pētījumu rezultāti nesniedz pietiekamu informāciju par lieguma teritorijā sastopamajām augu sugām, tās apdraudošajiem faktoriem un nepieciešamajām darbībām apdraudošo faktoru novēršanai. Lai gūtu aktuālu un plāna izstrādei nepieciešamās detalizācijas informāciju par lieguma augu sugām, lieguma teritoriju 2004. gada jūlijā, augustā un novembrī apsekoja botāniķis Ivars Kabucis.

Tipiskās augu sugas

Floristiskais sastāvs lieguma meža biotopos ir vienvēidīgs. To nosaka teritorijas fiziogēogrāfiskie apstākļi, kā arī pirms lieguma dibināšanas veiktā samērā intensīvā mežsaimnieciskā darbība. Floristiski interesantākās vietas ir lapkoku mežu biotopi ar ozoliem, liepām, ošiem un apsēm koku stāvā. Lakstaugu stāvā tur sabiedrībās noteicošā loma ir platlapju mežiem raksturīgajām augu sugām – ziemas kaņepenei *Mercurialis perennis*, miešķim *Galium odoratum*, parastajai gārsai *Aegopodium podagraria*, parastajai zelnātrītei *Galeobdolon luteum*, ārstniecības lakacim *Pulmonaria obscura*. Sugām bagātākās ir graudzāļu un kurvjziežu dzimtas. Lielais šo dzimtu sugu īpatsvars norāda uz teritorijas neviendabību – mitru un pārmitru iepaklu, kā arī stigu, ceļu un citu atklātu vietu ietekmi uz floras sugu sastāvu.

Kopumā lakstaugu stāvs vērtējams kā bagāts. Sūnu stāvs, lielā noēnojuma dēļ, sugām nabadzīgs, ar mazu projektīvo segumu. Vairāk sūnu uz trūdošiem kokiem un uz stumbru pamata.

Retās un aizsargājamās augu sugas

Dabas liegumā konstatētas 11 Latvijā aizsargājamas lakstaugu un viena ķērpju suga. Piecu aizsargājamo lakstaugu sugu atradņu vietās, saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 45., var veidot mikroliegumus. Desmit aizsargājamās lakstaugu un viena ķērpju suga iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā (turpmāk – LSG). Četras no liegumā konstatētajām retajām lakstaugu, kā arī visas sūnu un ķērpju sugas meža biotopu mikroliegumu veidošanas metodikā minētas kā biotopu speciālistu sugas un indikatorsugas. Informācija par liegumā konstatētajām retajām lakstaugu, sūnu un ķērpju sugām un to aizsardzības statusu apkopota 2. tabulā. Reto sugu konstatācijas vietas atainotas 3.1. pielikuma kartē.

2. tabula

Retās un aizsargājamās augu sugas dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"

Sugas nosaukums	Sugas zinātniskais nosaukums	IAS ¹	ML ²	LSG ³	ES ⁴	Piezīmes
Ziedaugi						
Benekena zaķauza	<i>Bromopsis benekenii</i>	+	+	2	-	SBS ⁵
Lielā raganzālīte	<i>Circaea lutetiana</i>	+	+	2	-	SBS
Fuksa dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	+	-	4	-	
Plankumainā dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza maculata</i>	+	-	4	-	
Meža auzene	<i>Festuca altissima</i>	+	-	-	-	SBS
Eiropas kāpu miezis	<i>Hordelymus europaeus</i>	+	+	1	-	SBS
Bruņcepuru dzegužpuķe	<i>Orchis militaris</i>	+	+	3	-	
Smaržīgā naktsvijole	<i>Platanthera bifolia</i>	+	-	4	-	
Zaļziedu naktsvijole	<i>Platanthera chlorantha</i>	+	-	4	-	
Krāsu zeltlape	<i>Serratula tinctoria</i>	+	-	3	-	
Baltais āmulis	<i>Viscum album</i>	+	+	1	-	
Sūnas						
Dakšveida mecgērija	<i>Metzgeria furcata</i>	-	-	-	-	Indik. ⁶
Tievā gludlape	<i>Homalia trichomonoides</i>	-	-	-	-	Indik.
Gludā nekera	<i>Neckera complanata</i>	-	-	-	-	Indik.
Parastā sprogaine	<i>Uloa crispa</i>	-	-	-	-	Indik.
Ķērpji						
Rakstu ķērpis	<i>Graphis scripta</i>	-	-	-	-	Indik.
Caurumainā pertuzārija	<i>Pertusaria pertusa</i>	+	-	3	-	Indik.

2. tabulā minētas arī 20. gs. 70., 80. gados lieguma teritorijā konstatētā bruņcepuru dzegužpuķe un krāsu zeltlape, kaut pēdējos gados šīs sugas lieguma teritorijā vairs nav atrastas. Arī abu sugu tipiskie biotopi (mitras un mēreni mitras pļavas) lieguma teritorijā nav sastopami, tomēr atsevišķu šo sugu eksemplāru atrašana skrajākās vietās mežos un laucēs ir iespējama.

Retās sūnu, ķērpju sugas

Dabas lieguma florai īpaši nozīmīgs ir sugas, kuras aug tikai platlapju mežos. Tādas ir visas liegumā (94. kvartāla 1. nogabalā un 95. kvartāla 5., 9. nogabalā) konstatētās retās sūnu un ķērpju sugas (skat. 2. tabulu). Tās ir tipiskas mitru, ēnainu lapu koku vai jauktu koku meža sugas. Dakšveida mecgērija, tievā gludlape un gludā nekera pārsvarā sastopama uz platlapju vai apšu mizas, rakstu ķērpis – uz melnalkšņu, retāk citu lapu koku vai egļu mizas. Šo sugu klātbūtne liecina par pastāvīgu mikroklimatu, pastāvīgi augstu gaisa mitrumu un ilgstoši nemainīgiem vides apstākļiem to konstatēšanas vietās.

Retās lakstaugu sugas

Arī virkne lakstaugu sugu ir cieši saistītas ar platlapju mežiem. Tā Benekena zaķauza, meža auzene un Eiropas kāpumiezis aug, galvenokārt, ēnainos un mitros platlapju, retāk jauktos platlapju – egļu mežos, lielā raganzālīte – platlapju, retāk šaurlapu mežos, palieņu krūmājos un parkos. Visas minētās augu sugas ir tipiskas Eiropas platlapju mežu sugas. Latvija atrodas to izplatības areāla pašos ziemeļos.

Biežāk gan lieguma teritorijā, gan Latvijā kopumā sastopamas smaržīgā naktsvijole, zaļziedu naktsvijole, fuksa dzegužpirkstīte un plankumainā dzegužpirkstīte, t.i. sugas, kuras tiek aizsargātas

¹ Iekļauta īpaša aizsargājamo sugu sarakstā (MK not. Nr. 396. 1. pielikums).

² Īpaši aizsargājama suga, kuras aizsardzībai veidojams mikroliegums (MK not. Nr. 45. 1. pielikums).

³ Iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 1., 2. vai 3. kategorijā (Andrušaitis, 2003).

⁴ Iekļauts EP Biotopu direktīvas pielikumos.

⁵ Iekļauts Meža biotopu, kuriem veidojami mikroliegumi speciālo biotopu sugu sarakstā (ZM 09.11.2001. instr. Nr. 7.).

⁶ Iekļauts Meža biotopu, kuriem veidojami mikroliegumi indikatoru sugu sarakstā (ZM 09.11.2001. instr. Nr. 7.).

savu krāšņo ziedu dēļ, lai tās pasargātu no izplūšanas. Šīs sugas ārpus platlapju mežiem sastopamas arī pļavās, krūmājos, mežmalās u.c. Latvijā bieži sastopamos biotopos.

Tā kā liegums dibināts tieši baltā āmuļa aizsardzībai, šai sugai DA plānā pievērsta īpaša vērība. Baltais āmulis ir daudzgadīgs, mūžzaļš, pusparazītisks krūms. Ūdeni un minerālvielas tas ņem no saimniekkoka, bet organiskās vielas sintezē pats. Līdz ar to, ja kokā nav daudz āmuļu krūmu, īpašu jaunumu saimniekkokam tas nenodara. Aug pārsvarā uz veciem lapu kokiem, kuriem ir pietiekoši raupja miza un zaru lūzumu atstātas rētas. Sastopams platlapju, platlapju – egļu mežos, dārzos, alejās, parkos un stādījumos. Izplata galvenokārt putni, sevišķi zīdastes un sila strazdi (Laiviņš, 2003).

M.Laiviņš (2003) analizējot baltā āmuļa sastopamību Kurzemē secina, ka visvairāk āmuļu konstatēts uz mājas ābelēm (39 %), liepām (14 %), vītoliem un kārkiem (12 %), apsēm un papelēm (11 %), kļavām (9 %) un krustābelēm (7 %).

M. Kagaines un I. Riekstiņa pētījumu laikā Liepājas rajonā uzskaitīti 122 koki ar 900 – 1000 balto āmuļu krūmiem. 82 no tiem uzskaitīti Gaviezes āmuļu lieguma teritorijā. 75 no visiem Liepājas rajonā konstatētajiem kokiem ar āmuļiem bija liepas *Tilia cordata*, 20 kļavas *Acer platanoides*, deviņi pīlādži *Sorbus aucuparia*, septiņas ābeles *Malus sp.*, sešas apses *Populus tremula*, trīs pūpolvītoli un divi trauslie vītoli *Salix fragilis*.

Plāna izstrādes laikā konstatētie koki ar baltajiem āmuļiem atainoti 3.1. pielikumu kartē. Lielākais āmuļu saimniekkoku skaits konstatēts vecākajās lieguma mežaudzēs (94. kvartāla 1. nogabalā un 95. kvartāla 5. nogabalā), kur sastopamas bioloģiski vecas liepas. Jaunākajos nogabalos konstatēti vien daži āmuļu eksemplāri un arī tikai uz atsevišķām, bioloģiski vecākajām liepām vai jaunākām liepām, kuras atrodas tiešā veco koku tuvumā.

Kopumā var apgalvot, ka Gaviezes apkārtnē ir viena no bagātākajām āmuļu izplatības vietām Latvijā. Turklāt, āmuļu izplatība teritorijā aizvien palielinās. Pēc A. Kāles ziņām vēl 20. gs. 60. gados Gaviezē āmulis bijis ļoti rets un tikai pēdējos gados kolonizējis dārzus vairāk nekā 20 lauku mājās. Šobrīd Gaviezes apkārtnē ārpus lieguma teritorijas āmuļi sastopami vismaz 25 vietās - uz atsevišķiem kokiem kļajumos, alejās, augļu dārzos. Kā sugas izplešanās iemeslus M. Laiviņš savā publikācijā min klimata pasliktināšanos, vides eitroficēšanos un sinantropizēšanos (Laiviņš, 2003).

1.4.2. Fauna

Bezmugurkaulnieki

Plāna izstrādes laikā 2004. gada jūlijā un augustā lieguma teritoriju apsekoja bezmugurkaulnieku eksperts Andris Vaiders. Bezmugurkaulnieku sugas tika noteiktas ievācot paraugus tieši, kā arī izvietojot augsnes lamatas zemsedzes bezmugurkaulnieku paraugu ievākšanai un noteikšanai. Informāciju par liegumā sastopamajām bezmugurkaulnieku sugām, kuras tiek izmantotas kā dabisku meža biotopu indikatori, sniegusi Monika Jansone. Informācija par lieguma retajām taureņu sugām iegūtas no *EMERALD* projekta materiāliem.

Apsekošanas laikā lieguma teritorijā konstatēta liela bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība. Stigu grāvju tuvumā sastopamas dažādas spāru un taureņu sugas. Lieguma mežos liela skrejvaboļu un gliemežu daudzveidība. Visā lieguma teritorijā, un, jo īpaši lieguma dienvidu daļā, bagātīgi sastopama vārpstiņgliemežu dzimta *Clausiliidae*.

Kopumā lieguma teritorijā konstatētas desmit retas bezmugurkaulnieku sugas. Deviņas no tām iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, astoņas - Latvijas Sarkanajā grāmatā, piecas tiek izmantotas dabisku meža biotopu noteikšanā. Informācija par retajām bezmugurkaulnieku sugām un to aizsardzības statusu apkopota (3. tabulā).

Retās un aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"

Sugas nosaukums	Sugas zinātniskais nosaukums	IAS ¹	ML ²	LSG ³	ES ⁴	Piezīmes
Gliemji						
Tumšais kailgliemezis	<i>Limax cinereoniger</i>	+	-	-	-	Indik. ⁵
Divzobu vārpstīngliemezis	<i>Clausilia bidentata</i>	+	-	3	-	Indik.
Margainais vārpstīngliemezis	<i>Clausilia dubia</i>	+	-	3	-	Indik.
Taisnmates vārpstīngliemezis	<i>Cochlodina orthostoma</i>	+	-	3	-	Indik.
Vēderainais vārpstīngliemezis	<i>Macrograsta ventricosa</i>	+	-	-	-	Indik.
Kukaiņi						
Čemurziežu dižtauriņš	<i>Papilio machaon</i>	+	-	2	-	
Nātru lācītis	<i>Callimorpha dominula</i>	-	-	4	-	
Sausseržu raibenis	<i>Limeritis camilla</i>	+	-	4	-	
Zaļā dižspāre	<i>Aschna viridis</i>	+	-	3	-	
Marmora rožvabole	<i>Liocola marmorata</i>	+	-	2	-	SBS ⁶

Tumšais kailgliemezis, kā arī retās vārpstīngliemežu sugas konstatētas 94. kvartāla 1., 2., 3., 4., 5., 6. un 95. kvartāla 5. un 11. nogabala dienvidu daļā, kur pateicoties nelielajiem strautiņiem un lāmām veidojas mitrāki apstākļi, nekā tas ir šo nogabalu ziemeļu daļā. Visas liegumā konstatētās reto gliemju sugas ir tipiskas ēnainu, mitru platlapju vai platlapju - egļu meža sugas. Gliemji sastopami zemsedzē, kritušo lapu kārtā, zem akmeņiem, uz kritālām, zem trūdošu koku un celmu mizas.

Lieguma dabiskajos meža biotopos konstatēta marmora rožvabole. Šī suga sastopama tikai vecos platlapju mežos vai parkos.

Lielākais reto tauriņu īpatņu skaits konstatēts uz lieguma rietumu stigas, kā arī uz dienvidu stigas un liegumu šķērsojošā grāvja uzbēruma rietumu daļas. Visdrīzāk, tas skaidrojams, ar rietumu malai piegulošo lauci, aizaugošās pļavas klātbūtni, kura nodrošina šīm sugām papildus barošanās biotopus. Dižtauriņi ir tipiskas mežmalu sugas. To eksistencei nepieciešami gan meži, gan atklātas platības ar čemurziežu audzēm (meža suņuburkšķi *Arthriscus sylvestris*, podagras gārša *Aegopodium podagraria*, dižzirdzene *Angelica sylvestris*, pļavas ķimene *Carum carvi* u.c.), kuras nodrošina taureņu kāpurus ar piemērotu barības bāzi. Arī sausseržu raibenis apdzīvo pārsvarā mežmalas, kur sastopami sausserži, kuri nodrošina to kāpurus ar piemērotu barības bāzi. Nātru lācītis apdzīvo galvenokārt mežmalas un lapu koku un jauktos mežus.

Lieguma rietumu stigas grāvja malā konstatēta zaļā dižspāre. Šī suga apdzīvo nelielus, stāvošus ūdeņus un to krastus.

Reto bezmugurkaulnieku sugu konstatācijas vietas atainotas 3.1. pielikuma kartē.

Abinieki un rāpuļi

Dabas lieguma abinieku un rāpuļu fauna līdz šim nav pētīta. Arī EMERALD projekta laikā ne abinieku, ne rāpuļu eksperti teritoriju nav apsekojuši. Plāna izstrādes laikā 2004. gada augustā lieguma teritoriju apsekoja abinieku un rāpuļu eksperts Andris Čeirāns. Gadījuma rakstura ziņas par kokvārdes *Hyla arborea* novērojumu 2004. gada maijā sniedzis O. Keišs.

Teritorijā konstatēts augsts abinieku blīvums. Ļoti bieži sastopama parastā varde *Rana temporaria*, lāmās - dīķa varde *Rana lessonae*, vietām konstatēti atsevišķi purva vardes *Ranas arvalis* īpatņi.

Liegumu austrumu – rietumu virzienā šķērsojošajā grāvī, 94. kvartāla 1. nogabalā konstatēts kokvārdes tēviņš. Atsevišķi kokvārdes kurkuļi konstatēti lieguma ziemeļaustrumu daļā (95. kvartāla 7. nogabalā) esošajā dīķī. Domājams, ka lieguma teritorijā kokvārdes sastopamas samērā nelielā

¹ Iekļauta īpaša aizsargājamo sugu sarakstā (MK not. Nr. 396. 1. pielikums)

² Īpaši aizsargājamās sugas, kuru aizsardzībai izveidojami mikroliegumi (MK not. Nr. 45. 1. pielikums)

³ Iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 1., 2., 3., vai 4. kategorijā (Andrušaitis, 1998)

⁴ Iekļauts EP Biotopu direktīvas 4. pielikumā

⁵ Iekļauts Meža biotopu, kuriem veidojami mikroliegumi indikatoru sugu sarakstā (ZM 09.11.2001. instr. Nr. 7.)

⁶ Iekļauts Meža biotopu, kuriem veidojami mikroliegumi speciālo biotopu sugu sarakstā (ZM 09.11.2001. instr. Nr. 7.)

skaitā, tā kā liegumā maz sugai piemērotu nārsta vietu (sekli dīķi ar krūmiem un kārkliem aizaugušiem krastiem). Atsevišķos gadījumos nārsts iespējams arī gar lieguma malām un to šķērsojošajā grāvī, tomēr apstākļi kokvarde kurkuļu attīstībai šeit nav labvēlīgi tā kā grāvji ir ar seklu, tekošu ūdeni vai izžūstoši. Lai precīzi noteiktu lieguma kokvaržu populācijas lielumu, teritoriju nepieciešamas apsekt pavasarī, to nārsta laikā.

Lieguma ziemeļaustrumu stūra dīķī konstatēti lielā tritona *Triturus cristatus* kāpuri. Pavasari un vasaru lielais tritons pavada ūdenstīpēs - dīķos, vecupēs, lēni tekošos grāvjos un kanālos, rudeni un ziemu – lapu vai balķu kaudzēs, bedrēs, alās, zem kritušu koku stumbriem.

Visas minētās abinieku sugas, izņemot parasto vardi, iekļautas EP biotopu direktīvas 2. pielikumā. Kokvarde un lielais tritons iekļauts Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Informācija par liegumā sastopamajām retajām un aizsargājamām abinieku sugām un to aizsardzības statusu apkopota 4. tabulā.

4. tabula.

Retās un aizsargājamās abinieku sugas dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"

Sugas nosaukums	Sugas zinātniskais nosaukums	IAS ¹	ML ²	LSG ³	ES ⁴
Lielais tritons	<i>Triturus cristatus</i>	+	-	+	2., 4.
Kokvarde	<i>Hyla arborea</i>	+	-	+	4.
Purva varde	<i>Ranas arvalis</i>	-	-	-	4.
Dīķa varde	<i>Rana lessonae</i>	-	-	-	4.

Putni

Tā kā Gaviezes āmuļu dabas liegums ir salīdzinoši neliela meža masīva daļa, šīs teritorijas putnu fauna līdz šim nav pētīta. Šī paša iemesla dēļ tā tika atzīta par putnu ziņā neprioritāru vietu un lieguma putnu sugas netika inventarizētas EMERALD projekta laikā (E. Račinskis, mut. ziņ.). Par lieguma putnu faunu bija pieejamas vienīgi gadījuma rakstura ziņas. Tā pēc M. Strazda mut. ziņojuma zināms, ka Mazā meža masīvā vismaz līdz 1996. gadam ir bijusi apdzīvota melnā stārķa *Ciconia nigra* ligzda. 1990. gadu vidū masīvā ligzdojuši 2 – 3 pāri mazo ērgļu *Aquila pomarina*. Par mazā ērgļa novērojumu uz liegumu šķērsojošā grāvja uzbēruma 2004. gadā ziņo arī Ivars Kabucis.

Lai noskaidrotu Gaviezes āmuļu dabas liegumā sastopamās putnu sugas, plāna izstrādes gaitā liegumu 2004. gada maijā un jūnijā apsekoja ornitologs Oskars Keišs. Abās reizēs kopā tika konstatētas 38 sugas. Kopā ar M. Strazda sniegtajām ziņām par melno stārķi un I. Kabuča ziņojumu par mazā ērgļa novērojumu Gaviezes āmuļu audzē konstatētas 40 putnu sugas (3.2. pielikums).

Diemžēl uz šo brīdi nav pieejama precīza informācija par liegumā konstatēto plēsīgo putnu ligzdu vietām, tā kā plāna izstrāde tika uzsākta tikai maija beigās, kad plēsīgo putnu ligzdas vairs nebija iespējams konstatēt, potenciālo ligzdas koku lapotnes dēļ. Pēc Dienvidkurzemes mežsaimniecības Grobiņas iecirkņa vadītāja ziņām melnais stārķis meža masīvā vairs neligzdo. Liepājas virsmežniecības Gaviezes apgaitas mežsargs ziņo, ka mazais ērglis ligzdo meža masīva ziemeļu galā. Lai šo informāciju precizētu, lieguma teritorija jāapseko pirms vai pēc koku lapu izplaukšanas.

No liegumā konstatētajām 40 putnu sugām deviņas ir iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstā. Trīs liegumā konstatēto sugu ligzdošanas vietās var veidot mikroliegumus, sešas sugas iekļautas EP Putnu direktīvas pielikumos, četras – Latvijas Sarkanajā grāmatā. Informācija par retajām putnu sugām un to aizsardzības statusu apkopota 5. tabulā.

¹ Iekļauta īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (MK not. Nr. 396. 1. pielikums)

² Īpaši aizsargājamā suga, kuras aizsardzībai veidojams mikroliegums (MK not. Nr. 45. 1. pielikums)

³ Iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā (Andrušaitis, 2003)

⁴ Iekļauta ES biotopu direktīvas 92/43/EEC 2. un/vai 4. pielikumā

Retās un aizsargājamās augu sugas dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"

Sugas nosaukums	Sugas zinātniskais nosaukums	ĪAS ¹	ML ²	LSG ³	ES ⁴
Melnais stārķis	<i>Ciconia nigra</i>	1	+	3	1
Baltais stārķis	<i>Ciconia ciconia</i>	1	-	-	1
Ķīķis	<i>Pernis apivorus</i>	1	-	-	1
Mazais ērglis	<i>Aquila pomarina</i>	1	+	3	-
Mežirbe	<i>Bonasa bonasia</i>	2	-	-	2
Dzērve	<i>Grus grus</i>	1	-	3	1
Melnā dzilna	<i>Dryocopus martius</i>	1	-	-	1
Vidējais dzenis	<i>Dendrocopos medius</i>	1	+	3	-
Mazais mušķērājs	<i>Ficedula parva</i>	1	-	-	-

5. tabulā iekļauts arī mazais ērglis un melnais stārķis, kaut sugu ligzdošana lieguma teritorijā uz šo brīdi nav pierādīta. Tāpat, tabulā iekļauts arī baltais stārķis, kurš lieguma teritorijā neligzdo, bet mēdz tajā ielidot barības meklējumos.

Visas liegumā konstatētās retās putnu sugas Latvijā tomēr ir samērā parastas ligzdotājas. Par samērā retu tiek uzskatīts vienīgi vidējais dzenis.

Zidītāji

Pēc Tadaikū mednieku kolektīva ziņām lieguma un tā apkārtnes mežos mīt pelēkie zaķi *Lepus europaeus*, stirnas *Capreolus capreolus*, staltbrieži *Cervus elephus*, aļņi *Alces alces*, meža cūkas *Sus scrofa*, lapsas *Vulpes vulpes* un citi Latvijā bieži sastopamie meža zvēri. Reizēm lieguma mežos iekļūst vilki *Canis lupus*, lūši *Lynx lynx*.

1.4.3. Biotopi

Dabas liegums atrodas Dienvidkurzemes ģeobotāniskajā rajonā. Šim rajonam raksturīgs liels lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars (~65%). Vairāk nekā pusi no rajona mežiem veido egļu meži, kas izauguši agrāko platlapju – egļu un platlapju mežu vietā. Nelieli platlapju meža fragmenti saglabājušies pauguru stāvākajās nogāzēs un upju ielejās uz bagātām velēnu karbonātaugsnēm. Garais veģetācijas periods un labvēlīgais klimats ļauj platlapju kokiem šajā rajonā augt un atjaunoties ne tikai vietās, kur ir karbonātiski augsnes cilmieži, kā tas ir Viduslatvijā, bet arī uz bezkarbonātiskiem, mālainiem cilmiežiem (Kabucis, 1995).

Meža augšanas apstākļu tipi

Visa lieguma teritorija ir meža zeme. Samērā viendabīgie teritorijas apstākļi nosaka, ka liegumā nav liela mežaudžu dažādība. Teritorijā dominē sausieņu meži (89% no lieguma mežaudzēm). Gandrīz 11% lieguma mežaudžu veido meži uz slapjām minerālaugsnēm. Ļoti nelielu lieguma daļu (tikai 0,2%) aizņem meži uz susinātām augsnēm.

Pēc meža augšanas apstākļu tipiem lielākās platības aizņem vēris (88% no visām lieguma mežaudzēm). 11% lieguma mežaudžu aizņem slapjais vēris. Salīdzinoši niecīgas platības aizņem damakšņa un platlapju āreņa mežu augšanas apstākļu tipi, attiecīgi 1,1% un 0,2%. (6. tabula). Vecākajos vēra nogabalos saglabājušies nelieli gāršas tipa meža fragmenti, taču tā kā tie aizņem pārāk mazas platības, meža ierīcības laikā gāršas tipa meža nogabali nav izdalīti. Meža augšanas apstākļu tipu karte pievienota plāna 3.3. pielikumā.

¹ Iekļauta īpaša aizsargājamo sugu saraksta 1. vai 2. pielikumā (MK not. Nr. 396.)

² Īpaši aizsargājamā suga, kuras aizsardzībai veidojams mikroliegums (MK not. Nr. 45. 2. pielikums)

³ Iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 3. kategorijā (Andrušaitis, 2000)

⁴ Iekļauta ES Putnu direktīvas 74/409/EEC 1. vai 2. pielikumā

6. tabula

Meža augšanas apstākļu tipi dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"

Mežaudze	Aizņemtā platība, ha	Aizņemtā platība, %
Vēris (Vr)	91,7	88,1
Damaksnis (Dm)	1,2	1,1
Slapjais vēris (Vrs)	11,0	10,6
Platlapju ārenis (Ap)	0,2	0,2
KOPĀ :	104,1	100
Bez mežaudzes	1,5	

Lieguma mežos valdaudzes suga pamatā ir 36 līdz 56 gadus vecs bērzs. Bērzu mežos liels apšu, ošu, melnalkšņu, retāk ozolu, liepu un egļu piemistrojums. 17% no kopējās lieguma mežaudžu platības aizņem 166 līdz 176 gadus vecs ozols. Arī ozolu mežos liels liepu, ošu un bērzu piejaukums. Tikai vienā lieguma nogabalā dominē egles (46 g.), vienā – priedes (126 g.) un vienā – baltalksnis (22 g.) (7. tabula). Nogabalos gan ar priežu, gan ar baltalkšņu, gan egles valdaudzi liels lapu koku piejaukums. Lieguma mežaudžu plāns pievienots plāna 3.4. pielikumā. Lieguma mežu taksācijas tabula - 3.5. pielikumā.

7. tabula

Valdošās koku sugas dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"

Valdošā koku suga	Aizņemtā platība, ha	Aizņemtā platība, %
Bērzs	78,9	75,8
Ozols	17,5	16,8
Egle	6,3	6,0
Priede	1,2	1,2
Baltalksnis	0,2	0,2
KOPĀ :	104,1	100
Bez mežaudzes	1,5	

Stigas un grāvju malas aizņem 1,4% lieguma teritorijas. Lieguma mežaudžu struktūru dažādo grāvji, neliels dīķītis, mazas pārpurvotas ielacīņas un lāmas, taču tā kā to aizņemtā platība ir niecīga, neviena no šiem objektiem nav izdalīts kā atsevišķs nogabals.

Latvijas biotopi

Latvijas biotopus pēc Latvijas biotopu klasifikācijas (Kabucis, 2000) un Latvijā aizsargājamais biotops plāna izstrādes laikā noteica I. Kabucis.

Lieguma teritorijā konstatēti sekojoši biotopi:

F.1.3.2. Bērzu vēris

F.1.8.1. Jauktu koku damaksnis

F.1.8.2. Jauktu koku vēris

F.1.8.3. Jauktu koku gārša

F.2.3.1. Bērzu slapjais vēris

F.2.6.2. Jauktu koku slapjais vēris

F.3.6.2. Jauktu koku platlapju ārenis

C.6. Dīķi

K.5.3. Meža ceļi

M.5. Grāvji

Jauktu koku gāršas fragmenti 94. kvartāla 1.nogabalā un 95. kvartāla 5. nogabalā ir saglabājuši savu dabisko struktūru. Pirms lieguma dibināšanas veiktā mežsaimnieciskā darbība ievērojami izmainījusi pārējos meža biotopus. Tajos koku stāvā lielākoties dominē bērzs. Pateicoties lieguma un tā apkārtnes sagrāvojumam, dabiskajos platlapju mežos ienāk egle. Taču vietās, kur koku un krūmu stāvs nav pārāk blīvs, lakstaugu stāvs ir sugām bagāts un tajā saglabājušās arī

retas un dabiskam mežam raksturīgas augu sugas. Tas norāda, ka saglabājušies gāršas fragmenti sekmē arī reto sugu savairošanos jaunākajos un cilvēka darbības ietekmētajos nogabalos.

Plāna izstrādes gaitā Latvijas biotopu kartēšana netika veikta. Tā kā lieguma mežaudžu nogabali ir salīdzinoši lieli un nevienmērīgi biotopu karti nebija iespējams sagatavot balstoties uz meža taksācijas materiāliem.

Dabiskie meža biotopi

Plāna izstrādes laikā meža ekoloģe Monika Jansone veica lieguma meža nogabalu inventarizāciju ar mērķi konstatēt dabiskos meža biotopus (turpmāk - DMB) un potenciālos dabiskos meža biotopus.

Inventarizācijas gaitā tika konstatēti trīs DMB ar kopējo platību 17,6 ha (16,8% no kopējās lieguma platības). 99,4% izdalītie DMB atbilst Platlapju meža biotopa (PLAT) aprakstam. Viens DMB atbilst atsevišķa platlapju vai citas sugas biokoka meža biotopam (KOKS) 0,6% (ozols) (8. tabula).

8. tabula

Dabiskie un potenciāli dabiskie meža biotopi dabas liegumā "Gaviezes āmuļi"					
Meža kvartāls	Meža nogabals	DMB	PDMB	Nog. plat. ha	DMB plat. ha
94.	1.	PLAT	-	7,8	7,8
95.	5.	PLAT	-	9,7	9,7
95.	9.	KOKS	-	1,0	0,1
KOPĀ:				17,6	

Galvenās vērtības lieguma DMB saistās ar veco ozolu un liepu koku sugām, kas bagātīgi noaugušas ar epifītiskajām sūnām un dažādiem ēnas prasīgiem ķērpjiem. Šeit sastopami veci sausokņi, stumbeņi un kritālas, kas ir nozīmīgi meža struktūras elementi. Audzes pamatā sastāv no vairāku biokoku kopuma, kas nav izvietoti vienmērīgi pa visu nogabalu platību. Tā piemēram 94. kvartāla 1. nogabala dienvidu daļā šādi koki ir izvietoti daudz biežāk nekā tas ir audzes ziemeļu daļā. Arī jaunie koki nogabalu dienvidu daļā saauguši retāk nekā ziemeļu daļā. Savukārt 95. kvartāla 5. nogabalā vecās liepas atrodas vairāk audzes ziemeļu daļā. Uz koku kontinuitāti norāda vairāku indikatoru klātbūtne: *Homalia trichomanoides*, *Neckera complanata*, *Ulota crispa*, *Pertusaria pertusa*, *Graphis scripta*, *Makrogastra ventricosa*.

Lieguma DMB izplatības karte pievienota 3.6. pielikumā.

ES aizsargājамie biotopi

Dabas lieguma biotopu atbilstība EP biotopu direktīvas (92/43/EEC) 1. pielikumā minētajiem biotopiem noteikta EMERALD projekta ietvaros.

94. kvartāla 1. nogabala Z daļa atbilst EP biotopu direktīvas biotopam 9160 – Ozolu meži. Šī nogabala D daļa un 95. kvartāla 5. nogabals atbilst 9020* biotopam - jaukti platlapju meži. Gan ozolu meži, gan jaukti platlapju meži atbilst dabisko meža biotopu kritērijiem (3.6. pielikuma karte).

Latvijā īpaši aizsargājамie biotopi

No Latvijā aizsargājамiem biotopiem dabas liegumā sastopami lapu koku meži ar lielo raganzālīti *Circae lutetiana*. Biotops sastopams nogabalos, kuri atbilst dabisko meža biotopu un ES aizsargājамo biotopu kritērijiem (3.6. pielikuma karte).

1.5. TERITORIJAS SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS

1.5.1. Teritorijas apdzīvotība

Dabas lieguma "Gaviezes āmuļi" teritorijā apdzīvotu vietu nav. Lieguma tuvumā ir vairākas viensētas (skat. 1. att. 11. lpp.). Tuvākā apdzīvotā vieta Gavieze atrodas ~ 3 km attālumā. Domājams, ka apkārtnējo māju iedzīvotāji, mednieki, meža apsaimniekotāji un uzraudzītāji ir praktiski vienīgie, kuri lieguma teritoriju periodiski apmeklē.

1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi

Dabas liegums aizņem 0,8% no Gaviezes pagasta teritorijas. Pagastā vēl atrodas Brienamā purva dabas lieguma Z daļa (312 ha). Kopumā Gaviezes pagastā īpaši aizsargājamās teritorijas aizņem aptuveni 3%.

Visu Gaviezes āmuļu lieguma teritoriju aizņem meža zeme. Nelielu lieguma daļu aizņem neliels dīķis, strauti, lāmas un nelielas mitras un pārmitras ieplakas, taču to platība, objektu necīgo izmēru dēļ, tiek ierēķināta nogabalu platībās. Liegumu šķērso grāvis, stīga un meža ceļš.

Mežsaimniecība

Par intensīvu mežu apsaimniekošanu pirms lieguma izveidošanas liecina nogabalu konfigurācija un mežaudžu vecums. Nogabali veido šauras, izstieptas slejas ziemeļu – dienvidu virzienā un tie nesaistās ar substrāta īpatnībām. Lielākā daļa lieguma mežaudžu ir samērā jaunas (galvenās cirtes vecumu sasniegušas tikai 9% lieguma mežaudžu).

Kopš lieguma dibināšanas teritorijā nav veiktas praktiski nekādas mežsaimnieciskās darbības, ja neskaita stigu un grāvju malu uzturēšanu.

Arī turpmāk nav pieļaujama meža apsaimniekošana ar mērķi gūt ekonomisko labumu. Nākotnē lieguma mežu apsaimniekošana jāpielāgo platlapju augšanas veicināšanai, atsevišķos nogabalos izcērtot nevēlamos kokus un krūmus.

Lieguma teritorijā Liepājas virsmežniecības datos nav fiksēti ne meža ugunsgrēki, ne kaitēkļu nodarītie postījumi.

Medības

Lieguma teritoriju apsaimnieko Tadaikšu mednieku kolektīvs. Medīti tiek zaķi, stirnas, aļņi, mežacūkas un citi tradicionālie medījamie meža zvēri. Medības, šķiet, ir šobrīd vienīgais praktiskais teritorijas izmantošanas veids. Dabas liegumā un tā tuvākajā apkārtnē notiekošās medības to pašreizējā intensitātē teritorijas dabas vērtības būtiski neietekmē.

Tūrisms un atpūta

Lieguma teritorijā nenotiek nekādas ar tūrismu saistītas aktivitātes.

Pie ceļa, kurš iesniedzas lieguma teritorijā, kādreiz bijusi atpūtas vieta un stends, kurš informējis par teritorijas aizsardzības statusu. Atpūtas vietu ierīkojis bijušais MRS mednieku kolektīvs. Plāna izstrādes laikā veiktajās teritorijas apsekošanās atpūtas vieta vairs netika konstatēta.

Lieguma teritorijas izmantošana tūrismam, uz šo brīdi, šķiet, neperspektīva. Āmuļu audzes labāk saskatāmas uz atklātās vietās augošiem kokiem, līdz ar to, maz ticams, ka liegums varētu kļūt par populāru āmuļu apskates vietu.

Nākotnē lieguma teritorijā iespējams ierīkot dabas taku, piemēram, veco platlapju mežu apskatei. Par tās izveidi būtu lietderīgi lemt pēc 10 gadiem, plāna atjaunošanas laikā, kad lieguma apkārtnē un Gaviezes pagastā varētu būt izveidota cita tūrisma attīstībai nepieciešamā infrastruktūra – viesu mājas, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi u.tml.

1.6. INFORMĀCIJAS AVOTI

Literatūras saraksts

- Annon, 2001. Sugu un biotopu aizsardzība Latvijā. Rīga: VARAM, sagatavoja SIA "Dumpis", 48 lpp.
- Andrušaitis G. (red.), 1998. Latvijas Sarkanā grāmata. 4. sējums. Bezmugurkaulnieki. Rīga: LU BI, 388 lpp.
- Andrušaitis G. (red.), 2000. Latvijas Sarkanā grāmata. 6. sējums. Putni un zīdītāji. Rīga: LU BI, 274 lpp.
- Andrušaitis G. (red.), 2003. Latvijas Sarkanā grāmata. 3. sējums. Vaskulārie augi. Rīga: LU BI, 691 lpp.
- Andrušaitis G. (red.), 2003. Latvijas Sarkanā grāmata. 5. sējums. Abinieki un rāpuļi. Rīga: LU BI,
- Gavrilova Ģ., Laiviņš M., 1992. Botāniskie liegumi. Rīga: Zinātne, 101.-108. lpp.
- Kabucis I., 1995. Ģeobotāniskie rajoni/Latvijas Daba. Enciklopēdija. 2. Rīga: Latvijas Enciklopēdija, 136. lpp.
- Kabucis I., 2000. Biotopu rokasgrāmata. Rīga: LDF, 160 lpp.
- Kabucis I. (red.), 2001. Latvijas biotopi. Klasifikators. Rīga: LDF, 96 lpp.
- Kagaine M., 1981. Baltā āmuļa – *Viscum album* aizsardzība. Latvijas PSR floras aizsardzības aktuālas problēmas. Rīga : Avots, 25. –28. lpp.
- Kalniņa A., 1995. Klimatiskā rajonēšana/Latvijas Daba. Enciklopēdija 2. Rīga: Latvijas Enciklopēdija, 245. – 246. lpp.
- Krūmiņš (red.), 1999. Latvijas ģeogrāfijas atlants. Rīga: Karšu izdevniecība Jāņa sēta, 39 lpp.
- Laiviņš M., 2003. Baltais āmulis *Viscum album* L. Kurzemē. Ģeogrāfiski raksti, XI, 52. – 62. lpp.
- Lārmanis V., Priedītis N., Rudzīte M. 2000. Mežaudžu atslēgas biotopu rokasgrāmata. Rīga, Valsts Meža dienests: 127 lpp.
- Priedītis N., 1999. Latvijas mežs: dabas un daudzveidība. Rīga, Pasaules dabas fonds. 209.lpp.
- Račinska I., 2002. Rokasgrāmata īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādātājiem. Rīga: Ulma, 96 lpp.
- Riekstiņš I., 1980. Saimniekkoka ietekme uz baltā āmuļa *Viscum album* pieaugumu un dzīves ilgumu Latvijā. Baltijas reģiona botāniskie dārzi. Rīga: Zinātne, 18. – 22. lpp.
- Strautnieks I., 1998. Vārtajas viļņotais līdzenums/Latvijas Daba. Enciklopēdija. 6. Rīga: Preses Nams, 39., 40. lpp.
- Vilerts A., 1940. Āmuļi/Daba un Zinātne. Nr. 2. 42 – 47. lpp.

Nepublicēti materiāli

Projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas analīze un saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" lauka darba anketas. Projekta norises laiks 2001 - 2003. gads, izpildītājs DARUDEC sadarbībā ar Latvijas Dabas fondu, Latvijas Ornitologu biedrību, Latvijas Vides aģentūru un Dabas aizsardzības pārvaldi, finansētājs DANCEE.

Interneta adreses

Zemkopības ministrijas interneta mājas lapa - www.zm.gov.lv

Vides ministrijas interneta mājas lapa - www.vidm.gov.lv

Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts meži" interneta mājas lapa – www.lvm.lv

Valsts meža dienesta interneta mājas lapa – www.vmd.gov.lv

Dabas aizsardzības pārvaldes interneta mājas lapa – www.dap.gov.lv

BO VSIA "Latvijas Vēstnesis" portāls – www.likumi.lv

2. TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS

2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Dabas aizsardzības vērtība

Dabas liegums "Gaviezes āmulji" atrodas neliela (~475ha) meža masīva D malā. Liegums ietver apkārtnē raksturīgus platlapju, platlapju – egļu mežus, kuri Latvijā reti sastopami, tā kā Latvija atrodas to izplatības areāla ZA, Z pierobežā un pateicoties masveidīgajai platlapju mežu izciršanai XIV – XVIII gs. Liegums nozīmīgs vecu platlapju mežu saglabāšanā Latvijā.

16,8 % lieguma mežu ir 177 gadus vecas ozolu, ošu un liepu audzes, 1,2 % - 127 gadus vecas priežu, egļu un liepu audzes. Bioloģiski vecās ozolu, ošu un liepu audzes atbilst dabisko meža biotopu kritērijiem. Tās atbilst arī ES un Latvijā aizsargājamiem biotopiem. Pateicoties šīm mežaudzēm, liegums iekļauts ES *NATURA 2000* potenciālo vietu sarakstā.

Vecajos platlapju mežos saglabājušies piemēroti apstākļi virknei Latvijā tipisku, retu un aizsargājamu sugu pastāvēšanai. Kopumā lieguma teritorijā konstatētas 31 Latvijā vai ES aizsargājama augu un dzīvnieku suga. Starp tām ir gan Latvijā samērā bieži sastopamas sugas (piem., dīķa un purva varde), gan Latvijas floras un faunas retumi (piem., Eiropas kāpu miezis un baltais āmulis).

Kaut pārējās lieguma mežaudzes ir ievērojami jaunākas (dominē 36-76 gadus vecas bērzu audzes ar lielu platlapju piejaukumu), vietām tajās saglabājušies platlapju mežiem raksturīgi apstākļi un daļa no retajām sugām sastopamas arī tajos. Laika gaitā, veicot piemērotu apsaimniekošanu, šo mežu vērtība tikai pieaugs.

Teritorijā konstatēto reto biotopu, augu un dzīvnieku sugu dēļ, liegumam ir būtiska nozīme bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā ne tikai reģionā, bet arī visas Latvijas mērogā.

Sociālekonomiskā vērtība

Meži nodrošina koksnes krāju. Taču dabas lieguma mežu izmantošana koksnes iegūšanai nevar būt prioritāra. Daudz būtiskāk ir saglabāt retos un aizsargājamus biotopus un sugas. Mežu apsaimniekošana jāpielāgo teritorijas dabas vērtību saglabāšanai.

Meži kalpo par dzīves vidi virknei medījamo sugu. Tajā sastopamas vairākas uzturā lietojamas sēņu sugas, ārstniecības augi, rieksti. To krājumi subjektīvi vērtējami kā nelieli, jo neviena no šīm sugām nav sastopama plašās un blīvās audzēs.

Lieguma teritorija sekmīgi izmantojama zinātnei un izglītībai. Lieguma mežaudžu apsaimniekošanā un monitoringa laikā iegūtās zināšanas iespējams izmantot veicot līdzīgu biotopu un sugu atradņu apsaimniekošanu ārpus aizsargājamām dabas teritorijām.

Tālākā nākotnē lieguma teritoriju iespējams izmatot tūrisma un rekreācijas vajadzībām.

Ietekmējošie faktori

Dabas lieguma vērtību saglabāšanu sekmē apsaimniekotāju izpratne, kā arī tas, ka lieguma zeme nav sadrumstalota pa vairākiem īpašumiem un apsaimniekotājiem.

Galvenais teritorijas vērtības ietekmējošais faktors ir pagātnē veiktā platlapju mežu izciršana un teritorijas sagrāvošana. Tā rezultātā bioloģiski vecas mežaudzes sastopamas tikai 18% lieguma teritorijas un visos meža nogabalos ir palielināts bērza un egles īpatsvars.

Neviennozīmīgi vērtējams fakts, ka pēdējos 30 gados teritorijā nav veiktas praktiski nekādas mežsaimnieciskās darbības. No vienas puses tas nozīmē samērā ilgstoši nemainīgu apstākļu saglabāšanos, kas ļāvis vairākām retām augu un dzīvnieku sugām no vecajām mežaudzēm izplatīties uz jaunāko mežaudžu skrajākajām vietām. No otras – tas novedis pie situācijas, ka liegumā trūkst pieaugušu koku, kuri pēc veco koku izkrišanas spēs nodrošināt reto sūnu, ķerpju un bezmugurkaulnieku sugu kontinuitāti. Liegumā trūkst arī baltajam āmulim piemērotu saimniekkoku. Turpmāk atsevišķos jaunākajos meža nogabalos būtu veicami mežaudžu retināšanas darbi, izcērtot nevēlamos kokus un krūmus, galvenokārt, lai atvieglotu liepu, ozolu un ošu dabīgo konkurenci un sekmētu to augšanu.

Negatīvi vērtējams fakts, ka liegumam nav izveidota nekāda funkcionējoša apsaimniekošanas sistēma. Kopš lieguma izveidošanas nav veikti ne lieguma apsaimniekošanas, ne monitoringa pasākumi. Lai šāda situācija neturpinātos nākotnē, lai iecerētie lieguma apsaimniekošanas

pasākumi tiktu īstenoti, nepieciešams izveidot struktūru lieguma apsaimniekošanai, kura sekotu lieguma reto sugu un biotopu stāvoklim un organizētu to apsaimniekošanu, izpēti un novērošanu.

Uz šo brīdi spēcīgā esošais lieguma robežas apraksts atbilst 1989. gadā veiktajai meža ierīcībai. 1999. gadā veikta jauna ierīcība. Plāns izstrādāts balstoties uz 1999. gada meža ierīcību. Lai novērsu iespējamās neskaidrības, nepieciešams sagatavot un apstiprināt jaunu, 1999. gada ierīcībai atbilstošu lieguma robežas aprakstu.

Kaut dabā neiezīmētas lieguma robežas teritorijas dabas vērtības uz šo brīdi būtiski neapdraud, saskaņā ar Latvijas likumdošanas aktos noteiktajām prasībām, lieguma robežas nepieciešams iezīmēt dabā, tādejādi sekmējot tā atpazīstamību.

Lai nodrošinātu sabiedrības atbalstu dabas aizsardzības vērtību saglabāšanai, nepieciešams to informēt. Vietējos preses izdevumos nepieciešams sniegt informāciju par lieguma teritorijas apsaimniekošanas gaitu.

2.2. BIOTOPI KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Dabas aizsardzības vērtība

17,6 ha (16,8%) lieguma mežaudžu atbilst dabisko mežu biotopu kritērijiem. DMB ir liela nozīme lieguma sugu daudzveidības saglabāšanā. Tajos konstatēts būtiski lielāks reto sugu un to īpatņu skaits, nekā pārējās lieguma mežaudzēs. Tiem raksturīgs liels bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu elementu (dažādas sadalīšanās pakāpes kritālas, nokaltuši, dobumaini koki u.tml.) īpatsvars, kuri nodrošina piemērotus dzīves apstākļus retām un aizsargājamām ķērpju, sūnu, gliemežu un kukaiņu sugām.

Nogabali, kuri atbilst DMB kritērijiem ir arī vienīgie, kuri atbilst EP Biotopu direktīvas 1. pielikumā minētajiem biotopiem – ozolu meži (9160) un jaukti platlapju meži (9020*) un Latvijā aizsargājamam biotopam - lapu koku meži ar lielo raganzālīti.

Potenciāli augsti bioloģiska vērtība ir arī pārējiem lieguma mežiem. Tie sekmē aizsargājamo biotopu pastāvēšanu liegumā, veidojot ap tiem buferzonu, kā arī nodrošina dzīvesvietu daudzām augu un dzīvnieku sugām.

Meža stigas un grāvju malas, kā arī nelielās laucēs lieguma iekšienē, palielina lieguma biotopu daudzveidību un ir vērtīgas no entomofaunas daudzveidības saglabāšanas viedokļa. Meža stigas ir arī putnu barošanās vieta. Lieguma biotopu daudzveidību palielina arī nelieli mitrāju biotopi – strauti, grāvji, dīķis, lāmas un pārmitras ieplakas, kuri vienlaikus palielina arī teritorijas augu un dzīvnieku sugu daudzveidību.

Ietekmējošie faktori

Lieguma DMB negatīvi ietekmē nelīdzsvarota koku vecuma struktūra. Nogabalos trūkst vidēja vecuma koku, kuri spētu nodrošināt biotopu kontinuitāti pēc veco koku izkrišanas. Tomēr lēmuma pieņemšanu par dabisko meža biotopu retināšanu atlikt uz plāna atjaunošanas laiku, līdz tam dabiskajos meža biotopos jānodrošina neiejaukšanās dabiskajos procesos. Turklāt, uz plāna atjaunošanas laiku būs pieejama informācija par piemērotākajām DMB apsaimniekošanas metodēm (Ūstra Götaland Meža pārvaldes (Zviedrija), VMD un VAS "LVM" projekta "Dabisko meža biotopu apsaimniekošana Latvijā" rezultāti), kas varētu palīdzēt atrast efektīvāko risinājumu lieguma platlapju DMB apsaimniekošanā.

Ne Lapkoku mežiem ar lielo raganzālīti, ne ES aizsargājamiem biotopiem nekādi tieši apdraudoši faktori lieguma apsekošanas laikā netika konstatēti. Tie tiks aizsargāti, saglabājot neskartus lieguma dabiskos meža biotopus. Lai veicinātu šo biotopu izplatību visā lieguma teritorijā nepieciešams saglabāt bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas meža struktūras (kritušus, nokaltušus, dobumainus, bioloģiski vecus kokus, pārmitrās ieplakas, strautus u.tml.) visās lieguma mežaudzēs. Atsevišķos, jaunākajos lieguma nogabalos (skat. 4.1. pielikuma karti un 4.2. pielikuma tabulu) nepieciešams sekmēt platlapju koku augšanu.

Meža stigas teorētiski apdraud aizaugšana ar kokiem un krūmiem, kas sekmētu kukaiņu daudzveidības noplicināšanos un putnu barības bāzes samazināšanos. Taču tā kā lieguma stigas tiek regulāri izcirstas nekādi tieši apdraudoši faktori stigu biotopiem lieguma apsekošanas laikā netika konstatēti.

Arī lieguma mitrāju biotopiem teritorijas apsekošanas laikā tieši apdraudoši faktori netika konstatēti. Nākotnē nepieciešams vien sekot līdzī jaunizveidotā ceļa ietekmei uz lieguma ZA stūra dīķi.

2.3. SUGAS KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

2.3.1. Flora

Dabas aizsardzības vērtība

Liegumā sastopamas 11 retas un aizsargājamas augu, četras sūnu un divas ķērpju sugas.

Daļa no liegumā konstatētajām augu sugām Latvijā ļoti retas. Līdz šim bija zināmas tikai divas Eiropas kāpu mieža atradnes (Slīteres Zilo kalnu pakājē un pie Embūtes ezera). Arī baltais āmulis sastopams vien Liepājas rajonā uz dienvidiem no Liepājas – Rīgas šosejas un nelielā platībā Preiļu un Daugavpils rajonā. Nedaudz plašāk Latvijā sastopamas Benekena zaķauza, meža auzene un lielā raganzālīte. Reto sugu izplatības kartes publicētas LSG (Andrušaitis, 2003). Baltā āmuļa izplatība Kurzemē un Gaviezes apkaimē atainota M. Laiviņa publikācijā (Laiviņš, 2003). Dabas liegums ir nozīmīga aizsargājama teritorija gan šo reto augu genofonda, gan Latvijas floristiskās daudzveidības saglabāšanai.

Liegumam īpaši nozīmīgas ir sugas, kuras sastopamas tikai vecos platlapju mežos - Eiropas kāpu miezis, Benekena zaķauza, meža auzene un lielā raganzālīte. Ņemot vērā vecu platlapju mežu ierobežoto izplatību valstī, saudzējama ir katra vecu platlapju mežu sugu koncentrācijas vieta. Pateicoties bagātajiem lieguma mežu augšanas apstākļiem un veco mežaudžu "salām", veco platlapju mežu sugas sastopamas arī atsevišķu jaunāko mežaudžu skrajākajās vietās. Arī visu liegumā konstatēto sūnu un ķērpju sugu, kā arī baltā āmuļa izplatība cieši saistīta ar veciem platlapju mežiem vai atsevišķiem platlapju kokiem.

Liegumā daudz dabisko meža biotopu speciālistu sugas. Visas liegumā konstatētās retās sūnu un ķērpju sugas tiek izmantotas dabisko meža biotopu noteikšanā.

Liegumā sastopamie bioloģiski vecie ozoli, liepas un oši rada piemērotus apstākļus daudzu retu un apdraudētu sūnu, ķērpju, gliemju un kukaiņu sugu eksistencei.

Ietekmējošie faktori

Lieguma platlapju mežiem raksturīgo sugu izplatību Latvijā ierobežo klimatiskie faktori. Latvija atrodas visu šo sugu izplatības areālu ziemeļu, ziemeļaustrumu pierobežā. Šo sugu izplatību dienvidrietumu Kurzemē, kur klimatiskie apstākļi ir maigāki nekā citviet Latvijā, ierobežo vecu platlapju mežu izciršana nedaudzajās sugu atradņu vietās.

Benekena zaķauzas, meža auzenes, Eiropas kāpu mieža un lielās raganzālītes populācijām liegumā nekādi tieši apdraudoši faktori teritorijas apsekošanas laika netika konstatēti. Ja teritorijā tiks saglabātas platlapju mežu ekosistēmas, šo sugu izplatība lieguma teritorijā, visticamāk, nesamazināsies. Lai par to pārliecinātos, turpmāk regulāri jāseko sugu stāvoklim un, nepieciešamības gadījumā jālemj par sugu aizsardzības pasākumu īstenošanu.

Kaut literatūras avotos šīs sugas minētas kā ēnmiļes, lieguma teritorijā tās tika konstatētas arī grāvju, stigu malās un skrajākajās vietās mežā. Tas ļauj pieņemt, ka arī mežaudžu retināšana neapdraudēs šo sugu saglabāšanos lieguma teritorijā.

Izņēmums ir baltais āmulis, kurš liegumā tika konstatēts praktiski tikai uz bioloģiski vecām liepām. Uz jaunākiem kokiem tika konstatēti vien dažī āmuļu krūmi un tikai veco liepu tiešā tuvumā. Pēc veco koku izkrišanas, āmuļa saglabāšanās lieguma teritorijā būs apdraudēta.

Kāpēc āmuļi neizplešas uz jaunākajiem nogabaliem, uz šo brīdi ir grūti pateikt. Lai precīzi noteiktu āmuļa ātrākas, vai lēnākas izplatības iemeslus, būtu jāveic padziļināts sugas ekoloģijas pētījums. Pētījuma laikā jānosaka lieguma āmuļu populācijas vitalitāte un vecuma struktūra, jāuzskaita āmuļu saimniekkoki un potenciālie saimniekkoki, jāanalizē faktori, kuri nosaka sugas izplešanās tempus lieguma teritorijā.

Taču jau šobrīd pēc plāna izstrādes gaitā veiktajiem novērojumiem un literatūras avotos publicētās informācijas ir skaidrs, ka jaunākajās lieguma mežaudzēs ir pārāk liels noēnojums, tajās sēžas par maz āmuļu sēklas iznēsājošie putni un tajās ir pārāk maz bioloģiski vecu un pieaugušu liepu. Lai situāciju labotu, atsevišķos, jaunākajos lieguma nogabalos jāveic mežaudžu retināšana, lai izmainītu mežu gaismēnas apstākļus, reizē nodrošinot jauno platlapju koku, jo īpaši liepu, stumbra diametra un augstuma pieaugumu, atvieglotu jauno koku konkurenci un sekmētu pieaugušu liepu īpatsvara palielināšanu, kā arī radītu labvēlīgus apstākļus biežākiem putnu uzturēšanās iemesliem šajos kokos.

Zinot, ka āmulis aug vienīgi uz veciem kokiem, kam ir pietiekoši raupja miza un zaru lūzumi ar atstātām rētām tajās, nevarētu lolot ātru rezultātu iegūšanu (āmuļu izplatību), kamēr nebūs izveidojušies jauni, šai sugai piemēroti koki.

Tāpat jaunāko lieguma mežaudžu retināšana uz platlapjiem nepieciešama, lai būtu koki, kuri spēs nodrošināt reto sūnu un ķērpju sugu saglabāšanos pēc veco koku izkrišanas.

Āmuļu iznīcināšanu un bojāšanu aizliedz Sugu un biotopu aizsardzības likums. MK noteikumi Nr. 117. nosaka, ka par āmuļa, vai tā saimniekkoka iznīcināšanu pienākas sods divu minimālo mēnešalgu apmērā par katru individu. Tā kā āmuli var uzskatīt par kaitēkli, kas parazitē arī uz piemājas kokiem un augļu dārzēm, tas ierobežo cilvēku darbību savos īpašumos, kas, savukārt, sekmē iedzīvotāju negatīvu attieksmi pret šo sugu kā tādu un neatvieglo šīs sugas aizsardzību. Lai situāciju uzlabotu nepieciešams izstrādāt sugas aizsardzības plānu, kurā cita starpā izvērtēt iespēju mīkstināt sugas aizsardzības noteikumus atsevišķās tā izplatības vietās, piemēram, piemājas dārzos. Arī sugas izpētes pasākumus iespējams organizēt sugas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros.

2.3.2. Fauna

Bezmugurkaulnieki

Dabas aizsardzības vērtība

Dabas lieguma teritorijā sastopamas trīs retu tauriņu, četras gliemežu, viena spāru un viena vaboļu suga.

Daļa no šīm sugām Latvijā ļoti retas. Tā, piemēram, marmora rožvabole konstatēta vien aptuveni 10 vietās Latvijā, čemurziežu dižtauriņš – aptuveni 20 vietās. Reto bezmugurkaulnieku sugu izplatības kartes publicētas Latvijas Sarkanajā grāmatā (Andrušaitis, 1998).

Liegumam īpaši nozīmīgas ir sugas, kuras sastopamas praktiski tikai vecos lapu koku, retāk lapu koku – egļu mežos. Tā visas konstatētās gliemju un vaboļu sugas ir tipiskas platlapju mežu sugas. Ņemot vērā ierobežoto vecu platlapju mežu izplatību valstī, saudzējama ir katra reto gliemju sugu koncentrācijas vieta. Visas liegumā konstatētās retās gliemju sugas ir dabisku meža biotopu indikatorsugas. To klātbūtne liecina par ilgstoši nemainīgu vides apstākļu saglabāšanos to konstatācijas vietās.

Ietekmējošie faktori

Retās taureņu un spāru sugas potenciāli apdraud stigu aizaugšana un sugu barības bāzes (čemurziežu audzes) samazināšanās. Tomēr, tā, ka lieguma teritorijā regulāri tiek veikta stigu izciršana, biotopa aizaugšana nav uzskatāms par tieši apdraudošu faktoru. Tā kā lielākais šo sugu īpatsvars konstatēts lieguma R malā, vēlams veikt krūmu ciršanu arī lieguma R malai pieguļošajā laucē, šaurā joslā gar stigu.

Retās un aizsargājamās gliemju sugas potenciāli apdraud hidroloģiskā režīma un noēnojuma izmaiņas. Reto un aizsargājamo gliemju sugu, kā arī marmora rožvaboles atradnes dabiskajos meža biotopos tiks aizsargātas, neiejaucoties dabisko procesu norisē. Šo sugu atradnes ārpus DMB tiks aizsargātas mežsaimnieciskos pasākumus veicot ziemā, sala apstākļos, mežu retināšanas laikā saudzējot lielākās atradņu vietas, kā arī atstājot vecos, nokaltušos un kritušos kokus.

Nākotnē nepieciešams regulāri sekot līdzi gan gliemju, gan kukaiņu sugu stāvoklim un, nepieciešamības gadījumā, lemt par nepieciešamiem apsaimniekošanas pasākumiem šo sugu aizsardzības nodrošināšanai.

Abinieki

Dabas aizsardzības vērtība

Lieguma teritorijā sastopamas četras ES aizsargājamas abinieku sugas – lielais tritons, kokvarde, purva varde un dīķa varde. Īpaši akcentējama ir kokvarde un lielais tritons, tā kā šīs sugas Latvijā reti sastopamas un tiek aizsargātas arī ar Latvijas nacionālo likumdošanu.

Vēl 1980. tajos gados kokvarde tika uzskatīta par Latvijā vairs nesastopamu sugu. Kopš 1990. gadiem ir nostabilizējusies mākslīgi atjaunotā kokvardes populācija Liepājas rajona Embūtē, kas nu jau spēj, ne vien pašatjaunoties, bet arī aktīvi izplatīties uz jaunām nārsta vietām. Līdz ar to, Liepājas rajonā kokvarde pēdējos gados ir salīdzinoši bieži sastopama suga. Tomēr, tā kā pārējā Latvijas daļā kokvardes nav sastopamas vispār, ikviena sugas nārsta vieta ir saudzējama.

Lielais tritons sastopams gandrīz visos novados taču tikai atsevišķās ūdenstilpēs, līdz ar to, saudzējama ir arī katra šīs sugas nārsta vieta.

Ietekmējošie faktori

Kā galvenie lielā tritona un kokvardenes izplatību Latvijā ierobežojošie faktori minami Latvijas tsās vasaras (Latvija atrodas tuvu sugu izplatības areāla ziemeļu robežai) un piemērotu nārsta vietu trūkums (seklas ūdenstilpes, kuras pasargātas no meliorācijas, lauksaimniecības ķīmikāliju ieplūdes un zivju ielaišanas).

Potenciāli kokvardi un lielo tritonu liegumā apdraud hidroloģiskā režīma un ūdens kvalitātes izmaiņas to nārsta vietās. Tā kā lieguma hidroloģisko režīmu tieši ietekmējoši faktori teritorijas apsekošanas laikā nav konstatēti, nekādi sugu aizsardzības pasākumi nav nepieciešami.

Nākotnē nepieciešams sekot līdzi šo sugu lieguma populāciju stāvoklim to nārsta vietās un, nepieciešamības gadījumā lemt par sugu stāvokļa uzlabošanas pasākumiem lieguma ziemeļaustrumu dīķī. Kaut atsevišķos gadījumos nārsts iespējams arī liegumu šķērsojošā un norobežojošajos grāvjos, tā kā tajos tomēr nav kokvardenes un lielā tritona kurkuļiem piemēroti attīstības apstākļi, to apsekošana monitoringa veikšanas laikā nav nepieciešama.

Putni

Dabas aizsardzības vērtība

Dabas lieguma teritorijā konstatētas astoņas aizsargājamas putnu sugas. Plāna izstrādes laikā netika konstatēts melnais stārķis, kurš dabas liegumā vai tā tuvumā ligzdojis līdz 1990. gadu vidum. Uz šo brīdi neskaidra ir arī mazā ērgļa ligzdošana lieguma teritorijā, tā kā lieguma izstrāde tika uzsākta laikā pēc potenciālo ligzdu koku lapu izplaukšanas, kas būtiski apgrūtināja potenciālo ligzdu saskatīšanu. Lai precizētu melnā stārķa un mazā ērgļa klātbūtni, nepieciešams veikt lieguma apsekošanu laikā pirms koku lapu plaukšanas vai pēc to nobiršanas. Ligzdu konstatēšanas gadījumā, ik gadu nepieciešams sekot līdzi plēsīgo putnu ligzdošanas sekmēm, apmeklējot teritoriju katru gadu jūlija mēnesī.

Ietekmējošie faktori

Teritorijas apsekojumu laikā tieši retās putnu sugas apdraudošie faktori netika konstatēti. Tās tiks aizsargātas, ja liegumā tiks saglabāta meža ekosistēma un, veicot krājas kopšanas circes, ja tiks saglabāti audzes vecākie, dobumainie un nokaltušie koki.

Vairumu no lieguma retajam putnu sugām nelabvēlīgi ietekmē cilvēka klātbūtne ligzdošanas laikā, plēsīgo putnu sugām un melnajam stārķim tā ir kritiska – putni var pamest ligzdu cilvēku traucējuma dēļ. Šī iemesla dēļ Gaviezes āmuļu dabas liegumā vēlams neveicināt cilvēku uzturēšanos putnu ligzdošanas laikā no 1. aprīļa līdz 31. jūlijam. Šajā periodā vēlams ierobežot liela mēroga saimnieciskos darbus arī tiešā lieguma tuvumā.

2.4. VĒRTĪBU APKOPOJUMS

Pēc 2.1. nodaļas apraksta redzams, ka liegumam ir salīdzinoši liela dabas, bet neliela sociālekonomiskā vērtība. Sociālekonomiskās intereses praktiski nekonfliktē ar dabas aizsardzības interesēm, tā kā teritorijas sociālekonomiskā izmantošana ir minimāla.

Ņemot vērā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību valstī un citviet Eiropā, kā dabas aizsardzības prioritāte liegumā noteikta vecu platlapju mežu un tos pavadošo sugu saglabāšana. Tās ir sugas un biotopi, kuras Latvijā ir ļoti reti un lokāli izplatīti, un kuru saglabāšanai dabas liegumam ir būtiska nozīme.

3. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI

3.1. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS IDEĀLAIS JEB ILGTERMIŅA MĒRĶIS

I Saglabātas dabas lieguma bioloģiskās vērtības un nodrošināta to aizsardzība

II Nodrošināta atbilstoša teritorijas apsaimniekošana un uzraudzība.

3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ĪSTERMIŅA MĒRĶI PLĀNĀ APSKATĪTĀJAM PLĀNOŠANAS PERIODAM

ORGANIZATORISKIE

- 3.2.1. Dabas lieguma robeža iezīmēta dabā
- 3.2.2. Nodrošināta dabas lieguma dabas aizsardzības plāna realizācija
- 3.2.3. Apstiprināts jauns dabas lieguma robežas apraksts

SUGU UN BIOTOPU AIZSARDZĪBA

- 3.2.4. 18,8 ha platībā nodrošināta bioloģiski vecu mežaudžu netraucēta attīstība
- 3.2.5. 54,6 ha platībā sekmēta platlapju augšana
- 3.2.6. 1,5 ha platībā veikta kvartālstigu un grāvju malu kopšana

MONITORINGS

- 3.2.7. Veikts reto un aizsargājamo sugu stāvokļa novērtējums
- 3.2.8. Veikts dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes novērtējums

IZPĒTE

- 3.2.9. Veikts lieguma balto āmuļu populācijas pētījums
- 3.2.10. Izstrādāts balto āmuļu sugas aizsardzības plāns

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

- 3.2.11. Regulāras publikācijas vietējos preses izdevumos par lieguma dabas vērtībām un to apsaimniekošanu

4. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

4.1. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMU TABULA

Apsaimniekošanas pasākumi sagrupēti atbilstoši 3.2. apakšnodaļā izvirzītajiem īstermiņa mērķiem.

Apsaimniekošanas pasākumu pārskatā (9. tabula) norādītas pasākumu prioritātes, vēlmais pasākuma izpildes termiņš, potenciālie izpildītāji un pasākuma izpildes efektivitātes rādītāji. Pasākumu prioritāte novērtēta sekojoši: I – prioritārs, II – nepieciešamas, III – vēlams. Norādot izpildes termiņu, norādīts gads, līdz kura beigām pasākums būtu jārealizē.

Pasākumu izmaksas, pasākumiem, kuriem plāna izstrādes laikā aptuvenās izmaksas varēja noteikt, norādītas 4.2. nodaļā.

Pasākumu veikšanas pamatojums aprakstīts plāna 2. nodaļā. Izvērstāks pasākumu apraksts sniegts 4.2. nodaļā. Apsaimniekošanas pasākumu veikšanas vietas atainotas 4.1. pielikuma kartē. Apsaimniekošanas pasākumu veikšanas pamatojums katrā meža nogabalā norādītas 4.2. pielikuma tabulā.

9. tabula

Dabas lieguma "Gaviezes āmuļi" apsaimniekošanas pasākumu pārskats

Pasākumi	Pasākuma prioritāte, izpildes termiņš	Potenciālie izpildītāji	Izpildes rādītāji
ORGANIZATORISKIE			
3.2.1. Dabas lieguma robeža iezīmēta dabā			
Iezīmēt DL robežu dabā	II; 2005	VAS "LVM"	Dabā iezīmēta DL robeža atbilstoši 22.07.03. MK not. Nr. 415. noteiktajām prasībām
3.2.2. Nodrošināta dabas lieguma dabas aizsardzības plāna realizācija			
Izveidot DL apsaimniekošanas struktūru	III; 2010	DA pārvalde; VidM	Izveidota DL apsaimniekošanas struktūra, kura koordinē DL apsaimniekošanas pasākumu izpildi
3.2.3. Apstiprināts jauns dabas lieguma robežas apraksts			
Sagatavot grozījumus 15.06.99. MK not. Nr.212	III; 2010	VidM	DL robežas apraksts atbilst 1999. gada meža ierīcībai
SUGU UN BIOTOPU AIZSARDZĪBA			
3.2.4. 18,8 ha platībā nodrošināta bioloģiski vecu mežaudžu netraucēta attīstība			
Neiejaukšanās	I; visu laiku	VAS "LVM", VMD pārraudzībā	18,8 ha platībā nenotiek nekāda mežsaimnieciskā darbība
3.2.5. 54,6 ha platībā sekmēta platlapju augšana			
Veikt mežaudžu retināšanu uz platlapjiem	I; 2015	VAS "LVM", VMD pārraudzībā	54,6 ha platībā veikta nevēlamo koku un krūmu izciršana
3.2.6. 1,5 ha platībā veikta kvartālstīgu un grāvju malu kopšana			
Veikt krūmu izciršanu uz stīgām un gar grāvja malām	I; katru gadu	VAS "LVM"	DL stīgu un grāvju malās sastopamas čemurziežu audzes

MONITORINGS			
3.2.7. Veikts reto un aizsargājamo sugu stāvokļa novērtējums			
Veikt DL balto āmuļu monitoringu	III; reizi 3 gados	DL aps. str.	Dati par sugas stāvokli DL teritorijā
Veikt lielās raganzālītes, Benekena zaķauzas un meža auzenes monitoringu	III; reizi 3 - 6 gados	DL aps. str.	Dati par sugu stāvokli DL teritorijā
Veikt Eiropas kāpu mieža monitoringu	III; reizi 3 gados	DL aps. str.	Dati par sugas stāvokli DL teritorijā
Veikt reto tauriņu un spāru sugu monitoringu	III; reizi 6 gados	DL aps. str.	Dati par sugu stāvokli DL teritorijā
Veikt reto gliemežu sugu monitoringu	III; reizi 3 - 6 gados	DL aps. str.	Dati par sugu stāvokli DL teritorijā
Veikt lielā tritona un kokvārdes monitoringu	III; reizi 3 gados	DL aps. str.	Dati par sugu stāvokli DL teritorijā
Veikt reto putnu sugu monitoringu	III; reizi 6 gados	DL aps. str.	Dati par sugu stāvokli DL teritorijā
3.2.8. Veikts dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes novērtējums			
Veikt DMB monitoringu	I; reizi 6 gados	VMD	Dati par lieguma DMB stāvokli
Veikt retināto mežaudžu monitoringu	I; reizi 3 gados pēc mežaudžu retināšanas	VAS "LVM", VMD pārraudzībā	Dati par mežaudžu struktūru un sugu stāvokļa izmaiņām pēc kopšanas ciršu veikšanas
IZPĒTE			
3.2.9. Veikts dabas lieguma balto āmuļu populācijas pētījums			
Veikt DL balto āmuļu populācijas padziļinātu pētījumu	III; 2015	DL aps. str.	Dati par DL baltā āmuļa ekoloģiju
3.2.10. Izstrādāts balto āmuļu sugas aizsardzības plāns			
Izstrādāt balto āmuļu sugas aizsardzības plānu	III; 2015	DA pārvalde	Izstrādāts balto āmuļu sugas aizsardzības plāns
SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA			
3.2.11. Regulāras publikācijas vietējos preses izdevumos par dabas lieguma dabas vērtībām un to apsaimniekošanu			
Publicēt regulāru informāciju vietējos laikrakstos	II; regulāri	Gaviezes pagasta pašvaldība	Vietējos laikrakstos regulāras publikācijas par DL dabas vērtībām un to apsaimniekošanu

4.2. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMU APRAKSTS

ORGANIZATORISKIE

3.2.1. Mērķis: Dabas lieguma robeža iezīmēta dabā

Pasākums: Iezīmēt dabas lieguma robežu dabā.

Pasākuma saturs: Pie liegumā iekļūšanas vietām, kā arī lieguma stūros uzstādīt Liepājas RVP rīcībā esošās lieguma robežu apzīmējošās zīmes. Kopējais informatīvo zīmju skaits – 7. Prioritāri zīmes uzstādāmas pie liegumā iekļūšanas vietām – ceļiem. Zīmju izvietojšanas noteikumi norādīti 22.07.2003. MK not. Nr. 415. Zīmju izvietojšanas vietas attainotas 4.1. pielikuma kartē.

Reizi gadā veikt informatīvo zīmju apsekošanu, lai novērtētu to stāvokli. Nepieciešamības gadījumā veikt bojāto zīmju atjaunošanu vai uzstādīšanu no jauna. Par jaunām zīmēm, kuras uzstādāmas bojāto zīmju vietā, interesēties Liepājas RVP vai DA pārvaldē.

Pasākuma prioritāte: II

Izpildes termiņš: 2005

Pasākuma izpildītājs: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Nepieciešamie resursi: Kātu sagatavošanas, zīmju uzstādīšanas un apsekošanas izmaksas plāna izstrādes gaitā netika noteiktas. Izmaksas VAS "LVM" aprēķinās tieši pirms pasākuma izpildes.

Iespējamais finanšu avots: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Pasākuma izpildes indikatori: Dabā iezīmēta dabas lieguma robeža atbilstoši 22.07.2003. MK not. Nr. 415. "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" noteiktajām prasībām.

3.2.2. Mērķis: Nodrošināta dabas lieguma dabas aizsardzības plāna realizācija

Pasākums: Izveidot dabas lieguma apsaimniekošanas struktūru.

Pasākuma saturs: Daļai no plānā paredzētajiem apsaimniekošanas pasākumiem izpildītājs ir zināms. Tomēr citu pasākumu realizācija uz šo brīdi ir neskaidra. Nav zināms nedz to izpildītājs, nedz finansētājs. Tie ir ar lieguma papildus izpēti un sugu stāvokļa monitoringu saistīti pasākumi. Šādu pasākumu realizācijai ne VAS "LVM", ne pašvaldībai, nedz arī DA pārvaldei nav paredzēts finansējums. Šobrīd, to realizācija būtu iespējama vienīgi pēc atsevišķu ekspertu entuziasma un par saviem līdzekļiem. Tomēr sugu stāvokļa novērtējums nepieciešams, lai objektīvi varētu spriest par iecerēto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti, kā arī, lai laicīgi konstatētu lieguma reto sugu populācijām radušos draudus. Tāpat, situācijā, kad dažādus lieguma apsaimniekošanas pasākumus īsteno dažādas organizācijas, nepieciešama institūcija, kura atbild par lieguma apsaimniekošanu kopumā, vieta, kur tiek apkopota informācija par visām lieguma teritorijā notiekošajām aktivitātēm.

Tamдēļ, lai veiksmīgi varētu īstenot dabas lieguma dabas aizsardzības plāna ieviešanu, ir nepieciešams izveidot lieguma apsaimniekošanas struktūru, kura koordinētu lieguma apsaimniekošanas pasākumu izpildi un organizētu lieguma papildus izpēti un sugu stāvokļa monitoringa pasākumu realizāciju.

Dabas lieguma apsaimniekošanas struktūra visdrīzāk varētu tikt izveidota Latvijas mazo ĪADT apsaimniekošanas sistēmas izveides ietvaros. Tā varētu būt viena organizācija (NVO, DA pārvaldes reģionāla struktūra vai tml.), kura koordinētu gan Gaviezes āmulju lieguma, gan apkārtnes ĪADT apsaimniekošanu.

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2010.

Pasākuma izpildes termiņš noteikts ļoti aptuveni. Reālo apsaimniekošanas struktūru dibināšanas gadu plāna izstrādes laikā nav iespējams prognozēt. Taču fakts, kā par NATURA 2000 teritoriju apsaimniekošanu Latvijai ir starptautiskas saistības, ļauj cerēt uz salīdzinoši drīzu situācijas risinājumu.

Pasākuma izpildītājs: Vides Ministrija, DA pārvalde.

Pasākuma izpildes indikatori: Izveidota lieguma apsaimniekošanas struktūra, kura koordinē dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumu izpildi.

3.2.3. Mērķis: Apstiprināts jauns dabas lieguma robežas apraksts

Pasākums: Sagatavot grozījumus 15.06.99. MK noteikumiem Nr. 212. "Par dabas liegumiem".

Pasākuma saturs: Balstoties uz plāna 4.3. pielikumā pievienoto, jaunajai meža ierīcībai atbilstoši ielaboto dabas lieguma robežas aprakstu, sagatavot grozījumus 15.06.99. MK noteikumiem Nr. 212. "Par dabas liegumiem".

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2010

Pasākuma izpildes termiņš noteikts ļoti aptuveni, tā kā plāna izstrādes laikā reālo gadu, kad tiks sagatavoti MK noteikumu grozījumi, nav iespējams prognozēt.

Pasākuma izpildītājs: Vides Ministrija.

Nepieciešamie resursi: -

Pasākuma izpildes indikatori: Dabas lieguma robežas apraksts atbilst jaunākajai meža ierīcībai.

SUGU UN BIOTOPU AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

3.2.4 Mērķis: 18,8 ha platībā nodrošināta bioloģiski vecu mežaudžu netraucēta attīstība

Pasākums: Neiejaukšanās.

Pasākuma saturs: Dabiskajos meža biotopos (94. kv. 1. nog., 95. kv. 5. nog. un 2 m rādiusā ap biokoku 95. kv. 9. nog. ZA), kā arī 95. kv. 3. nog., kurā sastopamas 127 gadus vecas priedes, egles, oši un liepas, neveikt nekādu saimniecisko darbību. Saimnieciskās darbības aprobežojums dabiskajos meža biotopos jāreģistrē VMD VATSLBIO programmā, kas saistīta ar meža valsts reģistru. Pasākuma veikšanas vietas norādītas plāna 4.1. pielikuma kartē un 4.2. pielikuma tabulā.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Visu laiku.

Pasākuma izpildītājs: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība, VMD pārraudzībā.

Nepieciešamie resursi: -

Pasākuma izpildes indikatori: 18,8 ha platībā nenotiek nekāda mežsaimnieciskā darbība.

3.2.5 Mērķis: 54,6 ha platībā sekmēta platlapju augšana

Pasākums: Veikt mežaudžu retināšanu uz platlapjiem – liepām, ozoliem, ošiem.

Pasākuma saturs: Veikt mežaudžu kopšanu uz platlapjiem (liepu, ozolu, oši) 94. kv. 2., 3. un 95. kv. 1., 2., 4., 6., 8. un 11. nog. Kopšanu veikt trijos etapos ar trīs gadu intervālu (4.1. pielikuma karte un 4.2. pielikuma tabula).

Kopšanas cirtes veikt ziemā, sala apstākļos, lai saudzētu reto augu un gliemežu sugu atradnes. Kopšanas laikā jāatstāj visi vecie koki, saglabājot neskartu 2 m platu joslu ap vainagu projekciju, tādejādi saglabājot šiem kokiem raksturīgo apēnojumu, kas nodrošinātu tur esošo ēncietīgo sugu pastāvēšanu un neizzušanu. Atstājami arī visi dobumainie, nokaltušie koki, koki ar putnu ligzdām un āmuļu krūmiem, kā arī citādi bioloģiski vērtīgie koki, kuri nozīmīgi ķērpju, sūnu, putnu un bezmugurkaulnieku sugām. Tāpat atstājami dažādu vecumu koki, kas sekmētu mežu ar pakāpenisku vecuma struktūru veidošanos.

Lai nodrošinātu reto un īpaši aizsargājamo sugu atradņu un bioloģiski vērtīgo koku saglabāšanu, plānoto mežaudžu retināšanas vietas rudenī, pēc koku lapu nobiršanas jāapseko meža ekologa klātbūtnē. Skicē jāatzīmē atstājami koki, kuri atbilst LR MK noteikumu Nr.189. "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" 9. punktā minētajam aprakstam, un īpaši saudzējamas vietas. Skicei jāpievieno akts, kurā sniegta informācija par kokiem uz kuriem ir āmuļi dotajā nogabalā. Cirsma skice, akts un dastošanas informācija (dastlapa, kurā uzrādīti nociršanai paredzētie un atstājami koki) jāizmanto, plānojot nākamā etapa kopšanas cirsma.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2015.

Iespējamās pasākuma uzsākšanas laiks – 2006. gads.

Pasākuma izpildītājs: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība, VMD pārraudzībā.

Nepieciešamie resursi: Kopšanas ciršu plānošanas, sagatavošanas un veikšanas izmaksas plāna izstrādes gaitā netika noteiktas. Izmaksas VAS "LVM" aprēķinās plānojot konkrētā etapa izpildi.

Iespējamais finansu avots: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Pasākuma izpildes indikatori: 54,6 ha platībā veikta nevēlamo koku un krūmu izciršana.

3.2.6. Mērķis: 1,5 ha platībā veikta kvartālstigu un grāvju malu kopšana

Pasākuma saturs: Veikt krūmu izciršanu uz stīgām un gar grāvja malām.

Pasākuma saturs: Reizi gada izcirst krūmus uz lieguma stīgām un grāvju malām. Ciršanu veikt vēlā rudenī, vai ziemā. Kopjot stigas tās nav jāpaplašina, bet jāatstāj esošajā platumā.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu rudens, ziemas mēnešos.

Pasākuma izpildītājs: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Nepieciešamie resursi: Plāna izstrādes gaitā krūmu ciršanas izmaksas netika noteiktas. Tās noteiks VAS "LVM" plānojot krūmu ciršanu katram nākamajam gadam.

Iespējamais finansu avots: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Pasākuma izpildes indikatori: Lieguma stigu un grāvju malās sastopamas čemurziežu audzes.

MONITORINGS

3.2.7. Mērķis: Veikts reto un aizsargājamo sugu stāvokļa novērtējums

1. Pasākums: Veikt daba lieguma balto āmuļu monitoringu.

Pasākuma saturs: Reizi trīs gados, laikā pirms koku lapu saplaukšanas vai pēc to nobiršanas, veikt balto āmuļu saimniekkoku uzskaiti visā lieguma teritorijā.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: Jaunizveidojamā dabas lieguma apsaimniekošanas struktūra (skat. 3.2.2. Mērķa pasākuma aprakstu), pieaicinot nozaru speciālistus.

Nepieciešamie resursi: Tā kā nav zināms reālais pasākuma uzsākšanas laiks, pasākuma izmaksu vietā sniegts izmaksu komponentu aptuvenš uzskaitījums - trīs eksperta darba dienu (divas dienas teritorijas apsekošanai un viena – kamerāliem darbiem) apmaksā, ceļa izdevumi, nodokļi.

Iespējamais finansu avots: Jaunizveidojamā dabas lieguma apsaimniekošanas struktūra.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugas stāvokli dabas liegumā.

2. Pasākums: Veikt lielās raganzālītes, Benekena zaķauzas un meža auzenes monitoringu.

Pasākuma saturs: Pirms mežaudžu retināšanas veģetācijas sezonā veikt graudzāļu un lielās raganzālītes monitoringu retināmajos nogabalos vai nogabalu daļās. Turpmāk reizi trīs gados novērtējumu atkārtot. Pēc situācijas stabilizēšanās uzskaiti veikt reizi sešos gados. Reizi sešos gados veikt sugas monitoringu visa lieguma teritorijā.

Eksperts (botāniķis) apseko lieguma teritoriju, novērtē biotopa stāvokli un piemērotību retajām augu sugām, kā arī reto sugu populāciju izplatību un vitalitāti. Eksperts dod atzinumu par sugu stāvokli, sugas stāvokļa izmaiņām, par nepieciešamiem sugu aizsardzības pasākumiem.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Nepieciešamie resursi: Trīs eksperta darba dienu (divas dienas teritorijas apsekošanai un viena – kamerāliem darbiem) apmaksā, veicot monitoringu visā lieguma teritorijā, jeb divu eksperta darba dienu apmaksā (vienu dienu teritorijas apsekošanai un vienu – kamerāliem darbiem), veicot sugu stāvokļa monitoringu, retināmajos meža nogabalos, ceļa izdevumi, nodokļi.

Iespējamais finansu avots: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugu stāvokli dabas liegumā.

3. Pasākums: Veikt Eiropas kāpu mieža monitoringu.

Pasākuma saturs: Reizi trīs gados veikt sugas monitoringu visā lieguma teritorijā.

Eksperts (botāniķis) apseko lieguma teritoriju, novērtē sugas lieguma populācijas izplatību un

vitalitāti. Eksperts dod atzinumu par sugas stāvokli, sugas stāvokļa izmaiņām, par nepieciešamiem sugas aizsardzības pasākumiem.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Nepieciešamie resursi: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu. Eiropas kāpu mieža monitoringu veicot reizē ar lielās raganzālītes, Benekena zaķauzas un meža auzenes monitoringu, pasākuma izmaksas iespējams samazināt.

Iespējamais finansu avots: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugas stāvokli dabas liegumā.

4. Pasākums: Veikt reto tauriņu un spāru sugu monitoringu.

Pasākuma saturs: Reizi sešos gados veikt spāru un tauriņu sugu inventarizāciju krūmu ciršanas vietās (uz stīgām un liegumu šķērsojošo grāvju malām).

Eksperts (entomologs) novērtē lieguma sugu populācijas izplatību un vitalitāti. Eksperts dod atzinumu par sugu stāvokli, sugu stāvokļa izmaiņām, par nepieciešamiem sugas aizsardzības pasākumiem.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Nepieciešamie resursi: Divu eksperta darba dienu (vienu dienu teritorijas apsekošanai un viena – kamerāliem darbiem) apmaksā, ceļa izdevumi, nodokļi.

Iespējamais finansu avots: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugu stāvokli dabas liegumā.

5. Pasākuma saturs: Veikt reto gliemežu sugu monitoringu.

Pasākuma saturs: Pirms mežaudžu retināšanas veģetācijas sezonā veikt reto gliemežu sugu uzskaiti. Turpmāk reizi trīs gados bezmugurkaulnieku uzskaiti atkārtot. Pēc situācijas stabilizēšanās uzskaiti veikt reizi sešos gados. Reizi sešos gados veikt gliemežu monitoringu visā lieguma teritorijā.

Eksperts (entomologs) novērtē lieguma sugu populācijas izplatību un vitalitāti. Eksperts dod atzinumu par sugu stāvokli, sugu stāvokļa izmaiņām, par nepieciešamiem sugu aizsardzības pasākumiem.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Nepieciešamie resursi: skat. 3.2.7. mērķa 2. pasākumu.

Iespējamais finansu avots: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugu stāvokli dabas liegumā.

6. Pasākuma saturs: Veikt kokvārdes un lielā tritona sugu monitoringu.

Pasākuma saturs: Reizi trīs gados, maijā veikt kokvaržu un lielo tritonu uzskaiti lieguma DR stūra dīķī. Papildus minētajos gados vasaras otrajā pusē veikt dīķa vispārējā stāvokļa novērojumus (veģetācija, ūdens līmenis, abinieku kāpuri u.tml.).

Eksperts dod atzinumu par sugu un to apdzīvoto biotopu stāvokli, par nepieciešamiem sugu aizsardzības pasākumiem.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Nepieciešamie resursi: skat. 3.2.7. mērķa 4. pasākumu.

Iespējamais finansu avots: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugu stāvokli dabas liegumā.

7. Pasākums: Veikt reto putnu sugu monitoringu.

Pasākuma saturs: Laikā pirms lapu izplaukšanas vai pēc to nobiršanas veikt lieguma mežu un tā blakus kvartālu apsekošanu ar mērķi konstatēt melnā stārķa, mazā ērgļa un ķīķa ligzdas. Konstatēšanās gadījumā sekot līdzīgi ligzdošanas sekmēm ik gadu teritoriju apsekojot jūlija mēnesī. Reizi sešos gados veikt reto putnu sugu monitoringu visā lieguma teritorijā.

Eksperts (ornitologs) dod atzinumu par sugu stāvokli, sugu stāvokļa izmaiņām, par nepieciešamiem sugu aizsardzības pasākumiem.

Prioritāte: III

Pasākuma potenciālais izpildītājs: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Nepieciešamie resursi: skat. 3.2.7. mērķa 4. pasākumu.

Iespējamais finansu avots: skat. 3.2.7. mērķa 1. pasākumu.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par sugu stāvokli dabas liegumā.

3.2.8. Mērķis: Veikts dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes novērtējums

1. Pasākums: Veikt DMB monitoringu.

Pasākuma saturs: Reizi 6 gados meža ekoloģs apseko DMB, novērtē biotopa un sugu stāvokli, salīdzina to ar kartiņās fiksēto situāciju un dod apsaimniekošanas pasākuma vērtējumu.

Pasākuma prioritāte: I

Pasākuma izpildītājs: VMD.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par lieguma DMB stāvokli.

2. Pasākums: Veikt retināto mežaudžu monitoringu.

Pasākuma saturs: Reizi trīs gados pēc mežaudžu retināšanas eksperts (meža ekoloģs) apseko retinātās mežaudzes, novērtē platlapju atjaunošanās sekmes, dod apsaimniekošanas pasākuma vērtējumu. Vērtējumā izmantot cirsmas plānošanas laikā sagatavoto skici, kurā atzīmēti atstājami koki un saudzējamās vietas, aktu, kurā sniegta informācija par kokiem, uz kuriem konstatēti āmuļi, un dastlapu, kurā uzrādīti nociršanai paredzētie un atstājami koki.

Gadījumam, ja pasākuma veikšanas laikā ir uzsākts reto sugu stāvokļa monitorings (skat. 3.2.7. mērķa pasākumus), sagatavojot retināto mežaudžu vērtējumu, papildus izmantot sugu stāvokļa monitoringa datus par dotajiem nogabaliem.

Balstoties uz monitoringa rezultātiem, lemt par retināšanas darbu nepieciešamību nākamajā pasākuma izpildes etapā paredzētajos nogabalos (4.1. pielikuma karte un 4.2. pielikuma tabula).

Prioritāte: I

Pasākuma izpildītājs: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība, pieaicinot nozaru speciālistus.

Nepieciešamie resursi: Plāna izstrādes gaitā pasākuma izmaksas netika noteiktas. Tās noteiks VAS "LVM" plānojot pasākuma izpildi konkrētam gadam.

Iespējamais finansu avots: VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par mežaudžu struktūru un sugu stāvokļa izmaiņām pēc kopšanas ciršu veikšanas.

IZPĒTE

3.2.9. Mērķis: Veikts lieguma balto āmuļu populācijas pētījums

Pasākums: Veikt lieguma balto āmuļu populācijas padziļinātu pētījumu.

Pasākuma saturs:

1. Noteikt baltā āmuļa populācijas vecuma struktūru tādejādi noskaidrojot lieguma populācijas vitalitāti.
2. Veikt lieguma balto āmuļu saimniekkoku un potenciālo saimniekkoku uzskaiti, tādejādi noskaidrojot sugas izplatības iespējas lieguma teritorijā.

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2015

Pasākuma potenciālais izpildītājs: Jaunizveidojamā dabas lieguma apsaimniekošanas struktūra (skat. 3.2.2. Mērķa pasākuma aprakstu), pieaicinot nozaru speciālistus.

Iespējamais finansu avots: Jaunizveidojamā dabas lieguma apsaimniekošanas struktūra.

Pasākuma izpildes indikatori: Dati par lieguma balto āmuļu ekoloģiju.

3.2.10. Mērķis: Izstrādāts balto āmuļu sugas aizsardzības plāns

Pasākums: Izstrādāt balto āmuļu sugas aizsardzības plānu

Pasākuma saturs: Projekta galvenie uzdevumi:

1. Novērtēt balto āmuļu Latvijas populāciju;
2. Izstrādāt priekšlikumus, ko darīt ar āmuļiem ābeļdārzos u.tml. vietās.

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2015

Pasākuma potenciālais izpildītājs: DA pārvalde izsludinot konkursu par sugas aizsardzības plāna izstrādi.

Iespējamais finansu avots: DA pārvalde.

Pasākuma izpildes indikatori: Izstrādāts baltā āmuļa sugas aizsardzības plāns.

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

3.2.11. Mērķis: Regulāras publikācijas vietējos preses izdevumos par lieguma dabas vērtībām un to apsaimniekošanu

Pasākums: Publicēt regulāru informāciju vietējos laikrakstos par lieguma dabas vērtībām un to apsaimniekošanu.

Pasākuma saturs: Vietējos preses izdevumos (pagasta un iespēju robežās arī Liepājas rajona un pilsētas laikrakstā) sniegt informāciju par dabas lieguma dabas vērtībām un dabas aizsardzības plāna ieviešanas gaitu. Īpaši nozīmīgi vietējos preses izdevumos sniegt informāciju par kopšanas ciršu nepieciešamību tieši pirms ciršanas darbu uzsākšanas.

VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecībai un DA pārvaldei informēt par pasākuma izpildi atbildīgo institūciju par tuvākajā laikā plānotajām dabas lieguma apsaimniekošanas darbībām.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: Katru gadu.

Pasākuma potenciālais izpildītājs: Gaviezes pagasta pašvaldība, sadarbojoties ar VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecību, VMD, DA pārvaldi. Pēc lieguma apsaimniekošanas struktūras izveides, pasākuma izpildi nodrošina jaunizveidotā lieguma apsaimniekošanas struktūra.

Iespējamais finansu avots: Gaviezes pagasta pašvaldība. Pēc lieguma apsaimniekošanas struktūras izveides, pasākuma izpildi finansē jaunizveidotā apsaimniekošanas struktūra.

Pasākuma izpildes indikatori: Vietējos laikrakstos regulāras publikācijas par dabas lieguma dabas vērtībām un to apsaimniekošanu.

5. ZONĒJUMS UN INDIVIDUĀLIE NOTEIKUMI

5.1. Zonējums

Ņemot vērā lieguma salīdzinoši nelielo platību un vērtīgāko lieguma mežaudžu izplatību lieguma teritorijā, liegumā funkcionālās zonas netiek izdalītas.

5.2. Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts

Sagatavots saskaņā ar likumu par "par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 17. panta 2. daļu.

1. Noteikumi nosaka dabas lieguma "Gaviezes āmuļi" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību.
2. Dabas lieguma teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.
3. Dabas lieguma platība ir 105 ha.
4. Dabas liegumam netiek veidots funkcionālais zonējums.
5. Dabas lieguma teritorijā aizliegts:
 - 5.1. Veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību Liepājas virsmežniecības Grobiņas mežniecības 94. kv. 1. nog, 95. kv. 3. un 5. nog., kā arī 2 m rādiusā ap biokoku 95. kv. 9. nog. ZA stūrī (pēc 1999. gada meža ierīcības).
 - 5.2. Veikt kopšanas cirti bez izcērtamo koku iezīmēšanas.
 - 5.3. Kopšanas cirtēs izcirst audzes vecākos, dobumainos kokus, kokus ar āmuļu krūmiem un putnu ligzdām, kā arī pārējos kokus, kuri nav iezīmēti izciršanai.
 - 5.4. Veikt kopšanas cirti laika periodā no 1. aprīļa līdz 1. decembrim.
 - 5.5. Kopšanas cirtēs veidot mežaudzi, kurā vienas koku sugas īpatsvars ir 70% un lielāks.
6. Veicot kopšanas cirtes Liepājas virsmežniecības Grobiņas mežniecības 94. kv. 2., 3. vai 95. kv. 1., 2., 4., 6., 8., 11. nog. (pēc 1999. gada meža ierīcības), atļauts cirst valdaudzes koku sugas, saskaņā ar dabas aizsardzības plānā sniegtajiem norādījumiem.

6. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA

6.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti

Ieviešot dabas aizsardzības plānu tiek veikti plānā paredzētie apsaimniekošanas pasākumi, sugu stāvokļa un biotopu apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmēs ir iezīmējušies potenciālie atsevišķu DA plānā ieteikto apsaimniekošanas pasākumu izpildītāji.

VAS "LVM" Dienvidkurzemes mežsaimniecība nodrošina neiejaukšanās režīmu DMB un 95. kv. 3. nog., veic nevēlamo koku un krūmu izciršanu mežaudzēs, kurās nepieciešams veikt kopšanu uz platlapjiem (4.1. pielikuma karte un 4.2. pielikuma tabula), veic krūmu izciršanu uz stīgām un grāvju malām, veic kopšanas cirsmu monitoringu un uzstāda lieguma robežas apzīmējošās zīmes.

VMD nodrošina mežsaimniecisko ierobežojumu izpildi, saskaņā ar dabas aizsardzības plānu un citiem normatīvajiem aktiem, veic DMB monitoringu.

Liepājas RVP, sadarbojoties ar DA pārvaldi, nodrošina VAS "LVM" ar nepieciešamajām lieguma robežu apzīmējošajām zīmēm.

DA pārvalde, sadarbojoties ar Vides Ministriju, sekmē lieguma apsaimniekošanas struktūras izveidi, Latvijas mazo ĪADT apsaimniekošanas sistēmas izveides ietvaros, sekmē jauna lieguma robežas apraksta apstiprināšanu LR MK. Papildus DA pārvalde organizē baltā āmuļa sugas aizsardzības plāna izstrādi.

Nepieciešamības gadījumā dabas aizsardzības plānu tā darbības laikā var papildināt vai mainīt, ja to pamato apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes vai sugu stāvokļa monitoringa rezultāti. Lai mainītu dabas aizsardzības plānā paredzētos pasākumus, nepieciešams izveidot darba grupu, pieaicinot ekspertus, kuri sniegtu atzinumu par to, kādas izmaiņas ir nepieciešamas un kā tās ietekmēs lieguma dabas vērtības. Darba grupas atzinums par nepieciešamajām izmaiņām jāsaskaņo ar DA pārvaldi, VMD un RVP.

6.2. Plāna atjaunošana

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 10 gadiem. Plāna atjaunošana veicama 2015. gadā, izvērtējot veikto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti un nosakot papildus pasākumu nepieciešamību.

Atjaunojot plānu jāņem par DMB un lieguma vecāko mežaudžu apsaimniekošanas (atsevišķu nevēlamu koku izvākšana) nepieciešamību, kā arī tūrisma infrastruktūras attīstības nepieciešamību.

6.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos

Gaviezes pagasta attīstības plānā dabas lieguma teritorija ietilpst dabas pamatnē, tāpēc grozījumi nav nepieciešami.

PIELIKUMI